

Dengê Jinên Kurdistan

Nisan- Mayıs 1994

Sayı 3

Dayanışma fiyatı 3,-DM

İÇİNDEKİLER

Sunuş.....	1
İlkler, ilk kadın	
Başbakan.....	3
Röportaj.....	8
Kadın olmak.....	12
Ezik kadın.....	16
Yasak Ülke.....	18
Bir anı.....	23
Çağrı.....	25
Savaş, kadın ve göç.....	27
Haberler.....	29
Bildiri.....	30
Duyuru.....	31

YAZIŞMA ADRESİ:

Postfach 100 235
4600 Dortmund/
Deutschland

Rê Heval!

Îro xemek di dilêminde heye
Birînamin kûre heval.
Îro mirin digirî di destê min da,
Ne zimanê min, dilemin dibêje...
Êşa hisreta, kılama bê herbunê...
Dilopêk hêşra çavan, suretek zer,
Dawîya,
Helbestek ket ziman
Weke;
Jiyan, mirin, evîn...
Dilêmin bindest,
Zimanêmin bê deng
Çavên mi li dura dinêrin
Wekê;
Li roja azadî binêre.
Eyy! Rê heval,
Ez jî zanim kû;
Roja nû, jîyana nû ye.
Ma, ez çi bêjim,
Bê deng kirime dilê xwe,
Bê dengim...
Dawîya wê,
Ne tû bipirse
Ne jî ez bêjim.... **Berivan**

Sevgili Okuyucularımız,

3. sayımızı yine bekliyenlerimize ulaştırmanın sevinciyle yürek dolusu merhaba. Hareketli ve canlı günler yaşadık. Bir yandan ülkemiz Kürdistan'da yıllardır bütün şiddetiyle dozajı arttırılarak sürdürülen bu kirli savaşa, insanlarımızı , ülkemizi yok etmede yeminli sömürgeci vahşetin yeni boyutlarına tanık olmak zorunda kaldık. Diğer yandan da bu barbarlığa karşı bir parça özgür vatan için ayaklanan halkımızın efsanevi mücadelesini yaşadık. Ülkemiz Kürdistan bir cehenneme çevirilmiştir, köylerimiz, kentlerimiz düzenli aralıklarla bombalanması, yakılan- yıkılan, zoraki boşaltılan köylerimiz, kadın çocuk, yaşlı genç demeden yüzlerce insanımızın her gün bu baskılara maruz kalması, hergün bir kaç kişinin bu haksız savaşta yaşamını yitirmesi, faili meçhul cinayetlere kurban gitmesi veya gözaltındaki kayıplar ordusuna katılması gibi bir trajedi hergün yaşanmaktadır. Türkiye'de isene yazıkki hala halkımızın özgürlük ve bağımsızlık mücadelesine, yıllardır sürdürülen bu haksız savaşa karşı duyarsızlık hakim. Her geçen gün artan enflasyon, zamların faturası, bu savaşın giderleri yoksul halklarımıza ödettiliyor. İşçi ve memurdan fedakarlık beklenirken, insanlar yoksullaşırken savaş yatırımları da gün geçtikçe artırılıyor.

Geçtiğimiz aylardan Mart ayı, aynı zamanda kadınlar için önemi olan 8 Mart'ları da kapsıyan bir aydır. 8 Mart'ları da bu yıl yine birlikte yaşadık. Bize dayatılan rolleri, yaşam biçimlerini red ettik. Ezilmişliğimizi belki sesli belkide sessiz haykırdık. Belki akşam yine dayak yedik, şiddete maruz kaldık. Ezilmişliğimize, horlanmamıza, ikinci sınıf insan muamelesi görmemize hep birlikte yanıt aradık. Bir çok şeyi kavradık, hayır demeyi, sorgulamayı öğrendik. Biz olma, hep olma bilincini geliştirdik ve geliştiriyoruz. Bizi kadınlar olarak görmezden gelenlere, gün ola devran döne, dedik.

Akabinde Kürt halkının başkaldırı ve özgürlük bayramı olan 21Mart Newroz'u hep birlikte kutladık. Birkaç yıl öncesine kadar "Bahar Bayramı"(!) olan kutlanması yasaklanan, kutlanması esnasında Cizre'yi kana bulayanlar , 1995 Newroz'unu Ulusal bayram ilan edeceklerini kendi ağızlarından açıkladılar ve Newroz'un Türklerin bayramı (!?) olduğunu kanıtlamak içinde adeta yarışa girdiler. Bir takım kurum ve kuruluşlara da devlet insiyatifli Newroz kutlamaları için de direktif verdiler.

Hükümetin başı Tansu Çiller ise Kürt halkının Newrozunu kutlayarak yine ana bacı edebiyatı yaptı. Bilinen "bir çakıl taşımızı vermeyiz, ülkemizi böldürtmeyiz " tekerlemesini tekrarladı. Bu gözünü kan bulamış kadına "Senin hemcinsimiz olmandan utanç duyuyoruz " diyoruz. 70 yıllık Türkiye tarihinde bir kadının göstermelik olarak Başbakan seçilmesi ne demokratikleşmenin ne de kadın sorununda ileri bir adım atmanın anlamıdır. Halkımızı yok etmede yeminli bu kadın ya bitecek ya bitecek şiyarıyla tüm savaş metodlarını ve yöntemlerini onaylayarak Mart ayına kadar bu sorunu bitireceğinin teminatını veriyordu. Bununlada mahalli seçimlere yatırım yapıyordu.

Evet büyük bir şamatayla gelen ve sessiz sedasız giden 27 Mart seçimleri de yine Mart ayındaydı. Medya bu seçimlerde büyük rol oynamıştı. Hoşlarına gideni göklere çıkarmıştı. Devlet ve medya el ele vermişlerdi. Ekonomik çöküntü, sosyal sorunlar, Kürdistan'da sürdürülen savaş, bu konuda tüm partilerin "milli mutabakat " içinde olmaları, halkın

hoşnutsuzluğunun ifade bulacağı bir kanal, bir muhalefet şu anda Türkiye’de yoktur. Refah işte halkın bu duygularını kullanarak büyük şehirlerde oyların büyük çoğunu almıştır. DEP’in seçimlerden çekilişi, DEP milletvekillerinin tutuklanması ve Boykot olayı Kürdistan’da halkımızı bir nevi seçeneksiz bırakmıştır. Refahın önü bizzat devlet tarafından açılmıştır. Refah zaman zaman Kürt din kardeşlerini hatırlanmış gösterilmeye çalışılsa bile devlet politikasını bu konuda desteklemiştir. Refah genelde özel ve güçlü çabalarla güçlü bir parti konumuna sokulmak isteniyor, genel seçimlere bir nevi hazırlık yapıyordu. Halk Refah’la korkutulmuş, tercihini terörü bitirecek, ülkenin bölünmez bütünlüğünü savunan partileri şirin göstermenin bir yolu-
du.

Ne yazık ki seçimlerden sonra herkesin aklı başına gelmiş, bu kezde “Şeriat korkusu” “Türkiye Cezayirleşiyormu?” konuları tartışılmaya başlandı. Bizlerin en çok ilginç bulduğu yan ise Refah içerisindeki partili kadınların konumlarıydı. Bir çok üniversiteli, modern görünümlü kadın Refaha oy kazanma yarışına girmişlerdi. Oysaki dinimizce erkeklerden sakınması gereken, varlığı-yokluğu tartışılan, bir erkeğe üç-beş kadını mübah gören islamiyet, din bu kez de seçimlere alet edilerek seçmen nüfusunun yarısını oluşturan kadınları böylece kazanmış, “kandırmış” oldu. Zafer sarhoşluğuyla sokaklara dökülen binlerce kadın bu zaferin, geleceğin neler getireceğinden bihaberdiler.

Evet kadınlar cephesinde hala suskunluk ve sesizlik hakim diyebiliriz. İzleyicisi olarak kaldığımız , erkek alanı diye adım atmadığımız politik mücadelenin aslında tam da ortasında olduğumuzu bilmenin zamanı artık geldi, diyelim. Kadın sorunu ve çözümlemeleri nesillerin sorunu olduğu açık. Ama kadınlar olarak artık bir yerlerden başlamak, özgürlük arayışıyla doğrulmak ve kitleselleşmek gerekiyor. Kadınlar bir fiil olarak bu onları ezen sisteme, erkek egemenliğine, baskılara, horlanmalara karşı katıldığı oranda siyasal bir yapı kazanacak , cins olarak ezildiklerini kavrayarak ve bu şartlarını red edeceklerdir. Bizler için “ en güzel günleri” isteyenlerin vaatleri veya “ Kadınlar mücadeleye katılın!” söylemleri biz kadınlar için büyük bir şey ifade etmiyor. Ancak kadınlar mücadele alanlarında yığınsal, kendi öz güçleriyle yer aldıklarında, uyanıp harekete geçtiklerinde güçlü ve kalıcı değerler yaratacaklarından kuşumuz yoktur.

Beklediğimiz, sabrettiğimiz yetti. Umutlarımız, beklentilerimiz ya unutuldu yada gözardı edildi. Bugün bizlere yardımcı olacak tek şey sorunlarımızı kavramamız, gerçek kimliğimizle ortaya çıkmamızdır. Bu konuda bir çoğumuz da hemfikir değilmiz?

Gelecek sayımızda buluşmak dileğiyle...

İLK'LER, KADINLIK VE İLK KADIN PİLOTTAN

İLK KADIN BAŞBAKANA

F. Kanat

Halk/ulus olma bilincine ermiş her topluluğun kendi tarihinde olduğu gibi, insanlık tarihinde de pek çok ilk'in varlığına rastlarız. Kimi İLK'ler, hangi alanda gerçekleşmiş olurlarsa olsunlar, ortaya çıktıkları toplumun sınırlarını zorlamış/aşmış ve insanlığın ortak kültüründe ileri atılımlara, büyük sıçramalara yol açmışlardır. Bilim-teknoloji alanındaki dev buluşlar kadar, görkemli bir toplumsal sıçrayışı, dönüşümü ifade eden devrimler de böylesi ilklere örnek oluştururlar.

Kuşkusuz evrensel/ulusal değeri olan ilkler dışında, YENİ'ye karşı savaşımında, ESKİ'nin cansiperane keşfedip pratiğe soktuğu iç burkucu ilklere de, tanık olmuştur insanlık. Özünde aynı savaşımın eseri olan eskiler arası egemenlik çatışmaları/çekişmeleri de nefret ve ibretle anılan ilklere listesini bir hayli kabartmıştır. Atom bombası böylesi ilklere örnek olmuştur.

Bugün özellikle bilim ve teknoloji vb. alanlarda neredeyse tüm ilkler, şimdilerde sosyalizmin soğuk nefesini ensesinde hissetmediği için görece rahat olan, ama "Yeni Dünya Düzeni" denen eski ucubeyle dışlerini yeniden bileyen hızla asıl kimliğine dönen emperyalizmin hizmetine konmuş durumda ve bilerek bilme-yerek onun "sonsuz egemenlik" masalına yeni sayfalar ekliyorlar.

İlklerden bunca söz ettikten sonra, özellikle medyaların yönlendirdiği yanıltma ve yanılsamalarla etkinliği bir hayli büyüyen fa-

son ilklere de değinmemiz şart oldu bir yerde. Ortalık böylesi ilklere geçilmiyor çünkü.

60'lı yıllarda ilköğretim-ortaokul okuyanlarımız, kendilerini "aslında en halis Türk" zannedenlerimiz iyi anımsayacaklardır; ders kitaplarımıza yazılanların da ötesinde, öğretmenlerimiz-özellikle bayanlar- büyük "ATA" mızın Türk kadınları için yaptıklarını anlata anlata bitiremezlerdi.

Kadınları peçeden, eve çalkılıp kalmaktan kurtarmakla kalmamış, sosyal hayattada saygın bir yer edinmelerine, çalışmalarına da önayak olmuştu "ATA"mız. Engin öngörüsüyle Kadın Haklarını çoğu Avrupa ülkesinden Fransa ve İsviçre'den bile daha önce yasal güvencelere bağlatmış, kadına medeni nikah, seçme ve seçilme hakkı tanımıştı.

O döneme göre "devrimci-kemalist" olduğundan kuşku duymadığım bayan öğretmenimiz, bütün bunları sıraladıktan sonra, sözü "büyük kadınlarımız" a getirir ve Sabiha Gökçen adı, "Türk kadınının istediğinde neler başarabileceğinin eşsiz bir örneği" olarak öne çıkar, pırıl pırıl parıldardı. "Ata" mızın elinden tutmasıyla yazgısı değişen, kimsesiz bir kızın başarılı bir eğitim sürecinden sonra, İLK KADIN PİLOT ve PİLOT ÖĞRETMENİ olmaya kadar varan, hayranlık uyandırıcı öyküsü, kız arkadaşlarımızın gözlerini parlatır ve doğrusu, bizim de hoşumuza giderdi. *

Şu halis, dağlı Türk deyiminin ne menem bir şey olduğunu kavramaya ve kendi

gerçekliğimizi keşfetmeye başladıktan sonra, o yüce kadının, Sabiha Gökçen ** hanımefendinin, Dersim'de bıraktığı henüz küllenmemiş acı izleri-anıları dinledik canlı tanıkların ağzından, resmi tarihin yok edemediği kendi öz tarihimiz de sayfalarını açtı bizlere...

Meğer o hayran olunası kadın, evlerini başlarına yıkmış Dersimli'lerin. Gökten ölüm kusmuş ve "şefkatle" okşadığı bombalarını kadın, çoluk-çocuk, yaşlı demeden üzerlerinde patlatmış Dersimli "şaki" lerin.

Dersim uçuşlarının ardından, "Türk kızının icab halinde nelere kadir olduğunun" eşsiz bir kanıt olarak, göklere çıkarılmış Sabiha'nın başarıları "ulusun övünç kaynağı" övgülere, ödüllere boğulmuş... "Dersim'de taş üstünde taş koymayan teyyarelerimiz eşkiya inlerini bir bir tarumar" eder ve "eşkiya kaçacak delik arar" ken, "gümüş kanatlı çelik kuşuyla" hiç sakınmadan "kartal dalışları" yapan gözüpek Sabiha TC'nin en gözde savaş pilotu da olmuştur artık. Sabiha'nın yapıtlarıyla "tüm Türk ulusunun göğsü kabarmıştır" kabarmaya da, Dersim'li, o kendini bilmez dağlı, "tüm yurt sathında" kabaran milli hislere rağmen, nedense ona ve benzeri "kahraman" lara iyi gözle bakma "olgunluğu" na bir türlü erişememiştir. Üstelik, toptan yok edilmekleri için Müteşekkik olmaları gerekirken bunu bile yapmamışlardır.

Evet kendi gerçekliğimizi keşfetmeye yönelişimizle, Sabiha hanımefendinin bu hanfendilikle bağdaşmayan çirkin yüzünü görmekle kalmadık, belki de "dağlı Türk" oluşumumuzdan kaynaklanan bir garip psikolojiyle, çocukken sıkı-sıkıya sarıldığımız o "anlı-şanlı tarihimiz" in de anlı şanlı yalanlarla çatıldığını farkettiler. "Yurtta Sulh Cihanda Sulh" un, söylediği gibi, "engin ve yüce bir barış tutkusu" değil, Pax Americana benzeri bir Pax Turco olduğunu ve yurtta tedip-tenkil-teh-

cir, cihanda statüko anlamına geldiğini kavradık örneğin. Yine o gözdemiz olan "İzci Marşı" nın değişik Kürt katliamlarında TC Ordusunun en gözde moral/kırım marşı olduğunu da öğrendik. (Yas Tutan Tarih G. Aslan)

Resmi tarihin simgesi olmuş bir ilk kadını, Sabiha'yı, tanıdıktan sonra, simge olmayı aday ikinci ilki, Tansu hanımı irdeleyelim biraz. "Çok özel" kanallarla iletişim ağlarını yaygılaştıran medyaların büyük desteğiyle, yıldızı parlatılan ve Başbakanlığa oturan bir ilk, bir ilk kadın... Bu, istediği zaman peri kızı güzelliğine bürünen masallardaki çirkin büyü-cü cadıları anımsatan, "çağdaş milliyetçi" ve ABD yetiştirmesi kadın, nasıl bir ilktir? İlk olması, Kürt kadını bir yana, emekçi Türk kadını açısından ne ifade etmektedir?

Öteden beri Batıya karşı aşağılık kompleksi ve doğuya karşı üstünlük histerisinin o ucube kimlik/kişilik karmaşasından kurtulmamış olanlara göre, ki bunlar için herşey "imaj" dır öncelikle "imajımız korkunç değişti", "çağdaş Türk kadınının geldiği yeri göstermesi bakımından, Tansu Çiller'in Başbakanlığı çok olumlu oldu, özellikle dıştan itibarımız arttı" Birşeylerin arttığı doğru belki, ama ne pahasına? Ve artan ne?

Tansu Hanım, Kürdistan halkına "ölüm ya da teslimiyet"i dayatan, Türkü, Kürdü, Çerkezi, Lazı vb. Anadolu halklarına acıdan yoksulluktan başka birşey vermeyen kirli savaşın "sivil" yüzü DYP-S. HekariP ortaklığına ve TC'ye, özellikle uluslararası alanda, yeni bir soluk aldirmek, giderek çoğalan vahşeti ve çirkinlikleri görünmez kılacak "şirin" bir çehre gereksinimini karşılamak, süregiden pis savaşın kaçınılmaz zorunluluğu olarak emekçi yığınlar üzerindeki baskı ve sömürüyü daha da katmerlendirmek, devlet terörünü dizginsiz ve "çatlak sesler" i suskun kılmak üzere seçilip görevlendirildiği için, bir İLK değildir; öncelik var olanın sürdürücüsüdür. Kadın oluşu, tarihe,

pek değeri olmayan bir “ilk” kaydı düşürmüştür gerçi ama bu, “sapına kadar erkek” bir devletin, kadına -özelde, Kürt kadın hareketi bir yana, emekçi kadına- bakışını değiştirecek, onların durumunu bir nebze olsun iyileştirecek bir değişim, bir İLK’le karşı karşıya olduğumuz anlamına gemiyor. Tansu Çiller’in dört aylık pratiği de nasıl bir ilk olduğuna ilişkin yeterince veri sunuyor zaten.

Tuhaf olan, “kadın Başbakan” söylemiyle birlikte, “kadın hakları”na yönelik vurguların da ikiye bölünmüş olmasıdır. İnsan haklarının kelimenin tam anlamıyla haklandığı bir dönemde, Kadın Haklarının esamesinin okunmayacağı gerçeği bir yana, buna ilişkin TC damgalı böbürlenmelerin de özünde birer demagojiden ibaret olduğu, görmesini bilenler için oldukça nettir. Özellikle, faşist 12 Mart yönetiminin “ilk kadın bakan” payesini uygun gördüğü bir başka kadının, Türkan Akyol’un şu sıralar kadın işleriyle ilgili devlet Bakanlığını yürütüyor oluşu da mevcut “kadın Hakları”nın durumuna ilişkin başlı başına bir fikir vermeye yetiyor.

Türkiye’de Kadın Hakları ve buna bağlı gelişmeler, kökeni 1800’lerin ilk yarısına kadar uzanan Batılılaşma hareketine dayandırılabilir. Özellikle Osmanlı’nın son döneminde, aristokrat ailelerle sınırlı kalsa da belirli bir ilerlemenin görüldüğü, kadınların eğitim vb. bazı haklara kavuştuğu biliniyor. Osmanlı’nın çöküşü ve genç TC’nin kuruluşuyla, bir yerde batılılaşma hareketinin ayakbağı olan kurumlar da işlevsizleşir. Hareket, mirasçı Gazi’nin direktifleriyle biçimsel bir hız kazanır. Yeni iktidarı potansiyel olarak tehdit edebilecek hilafet kalıntısı kurumlar ve yaşam tarzının karşısına -yer yer zorla- batılı yaşam tarzı ve kurumları konur. Batının hemen herşeyi taklit edilir-burjuva demokrasisi- hariç bu paralelde. Kadın hakları yönünden döneme göre ileri sayılan ama uygulamada, küçük bir kesimi kapsamaktan öte, kağıt üzerinde kalan, Medeni kanun (1926) ve

seçme ve seçilme hakkı (1934) gibi düzenleme ve değişiklikler de yapılır. “Sofradaki yeri sarı öküzden sonra gelen” köylü ve kasabalı kadın çoğunluğu için hemen hiçi bir anlam taşımayan bu değişiklikler, hitap ettiği azınlık açısından da güdük kalır. Örneğin, “seçme hakkı” vardır ama 1950’lere kadar, devletten icazetli de olsa, seçilebilecek “ikinci bir seçenek” yoktur. Seçeneğin bollaştığı yıllarda da erkeğinin, aşiretinin peşinden ayrılmamıştır kadın. “Seçilmiş” kadınların parlamentoya, adeta “vitirinde bulunsunlar” misali yerleştirildikleri de herkesin malumudur. (Bu konudaki tek istisna Behice Boran dır)

Kapitalizmin gelişmesi, nüfusun giderek şehirlerde yoğunlaşmasıyla, kadının emeğine duyulan gereksinim de çoğaldı. Kadınlar her türlü sosya güvenceden ve haktan yoksun çok ucuz işgüçleriyle de sömürüldüler yıllarca. “Karnından sıpayı sırtından sopayı eksik etmiyeceksin” anlayışı, kadının sosyal dramını gözler önüne seren en özlü ifade oldu. Özcesi, her alanda, evde-işte-sokakta sömürüye uğrayan Türkiye’li kadının yazgısı bugün pek değişmiş değil. Ama TC’nin hakkını da yememek lazım (!) örneğin kamuya açık infazlarında “kadın-erkek eşitliği” ne oldukça özen gösteriyor bir süredir.

Kadın, bin yılların köhnemiş geleneklerini, değer yargılarının altetmeye ve mutfak-yatak odası-çocuk üçgeninde düğümlenen geleneksel yazgısını kırmaya yönelmedikçe, dahası toplumsal yaşama ait tüm sorunların kendi öz sorunlarından bağımsız olmadığını farkedip hakları uğruna mücadeleye atılmadıkça, kağıt üzerindeki “hakları”yla yetinmek zorunda kalacaktır. Mücadele kadının özgürleştiği yegane alandır.

Bunun boş bir söz olmadığı, yıllar yılı Türkiye’li hemcinsine göre çok daha geri bir sosyal konumu olan ve yalnızca cinsel-sınıfsal değil, aynı zamanda ulusal boyunduruk

altındaki Kürt kadınının kölelik halkalarını bir bir kırmaya başlaması ve gerilladan serhildan öncülüğüne kadar görkemli birayağa kalkış/özgürleşme süreci yaşıyor olmasından bellidir. Bu süreçte, kendisine dayatılan ölüm-işkence, tecavüz ve dölyatağında terörist (!) spermler aramaya kadar varan iğrenç aşağılanmalara karşın, o, artık özgürlük mücadelesinin eşit ve özgür bir öznesi olma konuma yükselmiştir.

TV ekranlarında görüldüğü kadarıyla, Tansu Çiller'e yalnızca sıradan kadınlar değil, kimi kadın derneklerinin üye ve yöneticileri de bir hayli ilgi gösteriyor. Biz görünene değil de, Tansu Çiller'in kadın kimliğinin, örneğin bilinçsiz-sıradan bir kadında ne tür duygular uyandırabileceğine bakalım. Tam olarak bilemesek de, bu en belirgin kadın tipinin, ilk bakışta, Tansu adında, cezbedici, hoş giden öğeler bulacağını ve yılların itilmiş kakışmışlığıyla "işte bizden biri, hem kadın hem de Başbakan" diye sevineceğini hatta, yarı aç-yarı tok haline ve yaşamında düzelen hiç bir şey olmadığına bakmaksızın, bununla övüneceğini varsayabiliriz rahatlıkla, özellikle mevcut olrtamı gözönüne alırsak. Ama nereye, ne zamana kadar?

Kirli savaşın giderek kabaran faturası, yalnızca birer tabut içinde dönen evlatların acısıyla sınırlı kalmıyor, emekçi yığınların iliklerini de kurutuyor. Özellikle yaşanan acılar ve süregiden soygu-talan konusunda daha özel bir duyarlılığı olan emekçi kadın, ne kadar bilinçsiz, örgütsüz (ve ürkütülmüş) olursa olsun, bir dönem sonra, kadınlık duygularını kabartan bu peri kılığındaki cadının kerametiyle şekillenen "serap"ın, bir gözbağcılık, bir aldatmaca işi olduğunu ayırt etmeye başlayacaktır. Tıpkı bir zamanların Filipinlerindeki "korkunç yenge" İmelda'ya ilk dönemlerde yönelen sevginin, sonradan, kocası Marcos'u bile sevimli kılacak denli, zulme ve sefahata saplanmasıyla sınırsız

bir nefrete dönüşmesi gibi...

Kadının genelde ince ruhlu ve şefkatli olduğundan hareketle, -sömürgeci- devlet yöneticisi bir kadının da "yumuşak kalpli" olacağı ve zulümden uzak duracağı biçiminde genel-geçer bir yargı var. Rosa Luxemburg, böylesi bir yargıya, gerek tarihten gerek dönemin dikta rejimlerinden örnekler vererek karşı çıkar ve bir kadının da pekala, sınıfsal konumu gereği, erkekleri aratmayacak bir zulüm ve sömürü uygulayıcısı olabileceğini belirtir.

İlk kadın pilotla ilk kadın başbakan arasında şaşırtıcı benzerlikler var. Birinin elinden "ATA"sı tutuyor, diğerinin elinden ABD'si... Kıskanarak küçümseyerek Sabiha'ya öykünüyor Tansu. Sabiha'nın Dersim'le sınırlı kalan sortilerine karşılık, Tansu'nunkiler tüm Kürdistan'ı hedefliyor. Tansu'nun tayyaresi çok daha büyük ama bir o kadar da ağır ve hantal, üstelik kumanda tablası da Kirli Savaş Merkezine bağlı. Görünen o ki, bu kirli savaş uçağının süs pilotu kadın, ilk kadın pilot kadar başarılı olmayacaktır. Bindiği uçak, çürümeye yüz tutmuş, kan ve pisliğebulanmış, boya-cılayla kurtarılamayacak denli döküntü bir uçaktır çünkü...

55 yıl önce Dersimli Kürt kadınının Sabiha Gökçen için hissettikleri neyse, bugün de Kürt kadınının Tansu Çiller için hissettikleri odur. Sabiha Gökçen adı, Dersimli kadın için, başlarına yıkılan evleri, sönen ocakları, yiten canları demektir. Tansu Çiller adı da aynı şeyi ifade ediyor. Fark şurada: Kürt kadını o günkü gibi çaresiz ve yalnız değil. Ağıt yakma yerine Tillili çekiyor...

Tarıların gökten ölüm ve ateş kustuğu şehirler ve ülkeler birbirine benzer... Picasso, Guernica'sında gazaba uğramış tüm şehirlerin ortak yazgısını resmeder. İsterseniz Halepçe'yi görebilirsiniz orada.....

Akira Kurosağa da "Ağustosta Rapso-

di'siyle, ölüm ve ateşin" büyük beyaz bulut dansını filme çeker. (Amerikalılar'ın ENOLA JGAY'in pilotuna "ulusal kahramanlık" bahşetmelerine karşılık) olağanüstü bir anlatım ve görsellikle Atom Bombasının neden olduğu o korkunç yıkımı, o cehennemi, adeta yaşıl bir Japon kanının yüzüne gözlerine sığdırır. Bununla da yetinmez, atom yıkımını yaşayanlarla yaşatanların çocukları arasındaki raslantısal bir akrabalık ilişkisinden yola çıkarak, o yok edici "Ağustos Sıcağı"nın karşısına insan sıcağını diker... 30.12.1993

Dip Notlar:

* O dönem 60'lı yıllar, devrimci büyüklerimizin de M. Kemal'in "devrimci bir halk önderi" olduğuna yürekten inandıkları bir dönemdi. "ATA"nın rozetini taşımak, -genç Kürt devrimcileri dedelerinin anlattıklarıyla kendilerine anlatılanlar arasında kaldıklarından taşımıyorlardı- bu bir devrimcilik belirtisiydi. Onun "Ya İstiklal ya ölüm" şiarı, 2. Kurtuluş savaşı ve devrimci bağımsızlık mücadelesine yol göstermeye devam ediyordu, öyleki; Avusturya İşçi Marşının "Başta bayrağımız leninizm"le başlayan kıtası, "Başta bayrağımız kemalizm"e dönüştürülebiliniyordu rahatlıkla. Ve gerek biz, gerekse devrimci büyüklerimiz, özellikle "İzci Marşı"nı çok seviyorduk: Dağ başını duman almış/ Yürüyelim arkadaşlar(.....)

** Sabiha Gökçen, 1913 Bursa doğumludur. 25'te M. Kemal'in evlatlığı olur. Üsküdar Amerikan Kız kolejinde okur. 1935'te Türkkuşu Havacılık Okulunu, SSCB'de Plannörcülük Okulunu, sonra Eskişehir Askeri Hava Okulunu bitirir. Dersim hareketine savaş pilotu olarak katılır. Balkan ülkelerinin başkentlerini uçağıyla dolaşır. Türk Hava Kurumunda başöğretmenlik yaptıktan sonra 1955'de emekli olur. "Atatürk'le Bir Ömür Böyle Geçti" adıyla anılarını 81'de yayınlar. (B. Larousse)

Bê Bext

Beni tanıyormusunuz?

Çiğliklerle doğan,

Acıyla yoğurulan,

Ateşle büyüyen,

Bir Kürt kızım ben

Annemi, babamı gördünüz mü?

Sevgisiz kaldım,

Şefkatsiz yaşıyorum.

Geleceğimi düşününce ürperiyorum,

Halkımın acısını hissediyorum.

Her tarafta kan.

ıssız, bucaksız,

Karanlıklardayım ben.

Tanıştım küçük yaşta,

Tüfekte, silahla

İsyan ederek haykırıyorum.

Yürüyorum...

Öfkemin ucunda Kürdistan'a dolu dizgin....

Nergîs/ Almanya

Röportaj

Aşağıdaki yazı G. Kürdistan'da yıllardır mücadele içerisinde bulunan ve aynı zamanda şair olan Sabrîye Hekarî ile yapılmıştır.

Denge Jinên Kurdistan: Em dixwazin we nas-bikin û wekî jînek têkoşer kîjan asteng bo we peydabû di jîyana we da ?

S. Hekarî: Ez dayîkekî Kurdim û xwe jî hozan-vanim. Navêmin Sabrîye Esed Rizgîne û nas navê min S. Hekarî'ye. Min navê xwe danîye Hekarî çunkî bavê min xelkê devera Hekarîyê. Li gundê Heleîse yê Geverê. Li dema cenga cihanê ya yekemîn, bavê min ji wekî hemî xelkê deverê meşext bû û derbeder bû. Li Dihoka dasinya akincî bû. Min cavên xwe li cergê Dihoka rengîn da vekirîne li sala 1948 ê. Ez fermanberim li şarevanîya Dihokê û endamim li Yekîtiya Nivîskar û torevanên Kurd û endamim li Yekîtiya Afretên Kurdistanê û endamim li gel nivîsîgeha rêxrawa cemawerî. Gelek asteng ketine pêşya min ya jî hemîya mezintir dema rejîma baasên faşî malxwê min girtin û sê meha bê ser û şîn kirin. Piştî sê meha biryara sê dar dana wî hat û li roja 21.09.1977 li sê darê dan li bajêrê Mîsîlê li gel 23 hevalên xwe lê termê wan yê piroz nedane me û heta vê gavê em nizanin çî lê kirin. Pistî vê kovana mezin û giran 9 zarok bo min man. Heta niha diwana min: Parzîne Hivîya hatiye çapkirin û du diwanên min jî amadene bo çapkirinê.

DJK: Cend salin hûn beşdarîyê didin li şoreşa Kurdistanê başûr?

S. Hekarî: Li destpêka pekîna û helbîna gulan yek jî şoreşa sala 1961 heta roja me ya evro min û malxwê xwe beşdarî kirîye bi hemî rengên xebatê li gor şiyane xwe belê ne xebata çekdarî, xebata me ya nihênî bû.

DJK: Rewşa jînên Kurd, berî û piştî şoreşê çawa bû û çî hat guherandin li ser next û

şûkirinê?

S. Hekarî: Rewşa jînên Kurd berî şoreşê du gol bûn, golek xêzan û dayik û xwişkên peşmergan bû, evne li gundan diman li gel mala xwe, xebata wan jî ew bû ku avê bi milan ji çem û kanîyan diynan û cil û bergên peşmerg bişon û nanî û xwarinê jê re bipêjin. Gola duwê jî, di bajaran de diman ew jî hindek bi karê nihênî radibûn, wek belavkirina belavokan, ragehandina deng û basan û dermanan û peandina bomban û gelek jî hatine girtin û kuştin û îşkencedan û sêdaredan, bo nimûne: Xwîşka nemir ya xebatkar Leyla Qasim, Kurdistan Salih, dayka Esma û gelekên di jî. Piştî serhildana dirokî gelek kar hatine guhertin û jina kurd cihê xwe dibînî di hemî pila da û her cihekî hebî di nav hemî partan da û di nav hemî komelan da dişet pisyara man û maf û hebîna xwe biket, ji tepeserîyê û bindestîyê, herwesa mafê wê û xebata wê aşkeraye di nav hemî partan da berze nebûye. Evro di nav cergê Kurdistanê azad da baregayê Afretan hate dadan bi şeweyekê dîmukrasî, ewan jî berpirsyarên xwe û endam û komîte û rêxirawên xwe, hin kombîn û programên xwe hene, dergehên wan vekirîne bo her arêşeka bîkevte di rê ya Afretan da, desthelatdarîyê ji bo çareserkirina wan arêşan.

Next û şûkirin; helbet hem kes wek yek nînin bo hemî rewîştan yan adetan, li her deverêkê bi rengekêye û bi terzekîye, em neşên hemîyan wek hev gunehbar bikin çunkî me gelek terzên mirovan dîtîne, hindek merdin û dîlfirehin, dirav yan zêr nakene asteng bo borîna jiyara keça xwe, gelek bi sanahî sivikin, wek Amêdîyan û Bamernîyan û hindek ji Dihokê, hindekên di hene pareperêzin û çavtarîne, bi hizra wan jiyân

hemî pereye û zêrin, pisyara paşeroja keça xwe naken hindek navincîne, ne gelek para û zêra dixwazin û ne bi herwe keça xwe didin, hindek hene, keç bi xwe bi karê şûkirina xwe radibît, hindek hene pêguhorkanê dikîn, belê ew jî gelek kêmin. Hindek hene bi rêka musulmanîyetî û şerîetî, em dişên bêjin eger guhorînek kete di nav komela me da, derbareyî şûkirinê û nexta-li evro li paşerojê- bihête dîtîn, ew jî dimînîte li ser millet û rewşenbîran û têgehiştina millet beranberî hizra wan.

DJK: Çi raman hene derbareyî dahatîya jinên kurd rola jina kurd çi bûye?

S. Hekarî: Raman ewe ku Afret, bo çax û sal û rojên dahatî bigehîte pileyeka bilind, bête hevberî Afretên Cîhanê, evên mafê xwe bi duristî wergirtine, serbest û azad dijîn.

DJK: Hukûmeta herêma Kurdistan çi piştevanîya jina Kurd digirt? Kêmasîya wê çiyê?

S. Hekarî: Hukûmeta Herêma Kurdistanê gelek piştevanîya jina Kurd digirt bi hemî coran.... wek diravî û çekî û palpişte bo hemî karên ramyarî û civakî, Bawerîyek mukim pê heye, hêz û şiyana wê hevberî ya zilme, belkî hê jî çêtire bi çavekî bilind berê xwe dide hemî Afretan, bi taybetî evên, xwe dikêşin nav go-repana ramyarî, hemî daxwazan jê re bi cih tînin, eger kêmasîyek hebît, harîkarî jî heye.

DJK: Bo çi li vê derê sê çar corên Afretan hene, her yek peywendî di gel partekê ne?

S. Hekarî: Raste sê, çar corên Afretan hene, her yekê pêwendî di gel parta xwe hene, eve dibê nîşana dîmukrasîyetê û rastîyê, belê piştî Serhildana dîrokî û zivirîna mişextên me ji derbederîyê, her partekê baregayek vekirin bo Afretên xwe û harîkarîya wan hate kirin, ji layê partên wan ve, eve jî da her yek xebata xwe diyar bike bi rêka rêkxirawa xwe, Armanca û daxwaza me hemîyane, em her sê çar

çûn bibin yek, ew jî nêzîke.

DJK: Yekîtiya Afretên Kurdistanê kengî hatîye damezirandin? Proje û beyannameya wê çi dixwaze, Armanca wê çiyê? Peywendîya wê di gel Afretên her sê parçên dîtir û di gel Afretên cîhanê hene an na?

S. Hekarî: Yekîtiya Afretên Kurdistanê li sala 1952 hate damezirandin bi serkêşîya xwîşka xebatkar HEPSEXAN NEQIBI proje û beyannameyên wê, ewe ku dixwaze bibite rêkxiraweka serbexo di hemî asoyan da, û di nav hemî milletan de peywendîyên xwe çê bike, divêt serbest û azad xwe bikişîne nav perrên civakê û ramyarîyê û hemî şeweyên rizgarîxwazîya afretê. Peywendîyên me di gel afreta Bakurr û Rojhelat û Rojavayê Kurdistanê çi nîne, ji ber gelek kawdanên sext û nexweş, evên ku dijminan bi serê me anîne, herwekî we jî dîtî em dixwazin peywendîyeka mukim di gel wan girêbidin, di rojên nêzîk da raman û hizrên wan jî bizanîn, eger çi asteng nekeve ber sînga me.

DJK: Li Kurdistana Rojhilat û ya Bakurr Afretê Beşdarî di şerê çekdarî de kir, çima li Kurdistana Başûr wisa nekir?

S. Hekarî: Belê em dizanin afretên Kurdistana Bakurr beşdarî kirine di şerê çekdarî de, em gelek fexr û şanazîyê pê dibin. Cihê serbilindîya me ye ev şêrejine hene, çekên giran hildigirin beramberî dijminan şer dikin û bi xwêna xwe ya rengîn dara azadîyê pê av dikin û pisyara mafê milletê xwe dikin mil bi mil li gel birayên xwe yên peşmerge li dwîv soz û doz û gehîna armanca xwe, herwekî mezina gotîye “Sêr şêre çi jine, çi mêre” Belê bo zanîn; li Kurdistan a Başûr jî jin hebûne pişikdarî kirine di şerê çekdarî de û hêriş birine ser axwîrên dijminan wek xwîşka xebatkar “Margirit Corc” û hindekên dî jî, belê gelek kêr, şoreşa meqayîl ne bû ku jin çek hilgirt em naxwazin jin şer bike, herçend jin hebûne

kubi karên nihênî xebat dikirin.

DJK: Kî harîkarîyê dide Afretên Kurd?

S. Hekarî: Hukûmeta Herêma Kurdistanê harîkarîyê dide afretên Kurd.

DJK: Ez seredan bire Silêmanîyê û Hewlêrê û hatime Dihokê li ser hemî rê ya min dît jinan dar dikêşan bo mala xwe, erê zilam li ku bûn? An jî mîr li çayxana dileyizin?!

S. Hekarî: Bê goman li her cihekî feîr û belengaz û hejar hene, ne li Kurdistanê be tenê, belê li hemî cihanê afret kar dikin, daran dikêşin û dirûnê û ada dikin û li kargehan şûl dikin (dixebitin) û her çi karekî ku jêderê jiyanê bît. Ev afretên te dîtî diyare evene çi zilam nînin, herwekî kawdanên bi ser milletê me hatîye, wek "Enfala Reş" û bi hizaran zilam berzebûne û bi hezaran kom kom bi saxî rijêma Besa çepel bin ax kirine, ev jin mane bê saman.. bê malxwê lew dibîte egra darkêşana wan û her karekî hebe.

DJK: Tu Hukûmeta Herêma Kurdistanê çawa dibînî? Ji layê kar û barên ramyarî û aborî û komelayetî û çandîneyî û rewşenbîrî?

S. Hekarî: Hukûmeta Herêma Kurdistanê gehîştîye rewayeka bilind û pêşkeftî di nav welatê da û di nav gelek dewletên cihanê da, evro di nav cergê Kurdistanê de bi resmî(mîrî) kar û barên xwe yê yasayîn bi rê ve dibin her wek hemî dewletên serbixwe, derbarî kar û barên ramyarî, em dibînin gelek bi hêz û şiyane derbarî kar û barên aborî, em gelek xwe ji hindêk dewletan çêtir dibînin li ser kawdanên ku bi ser milletê me de hatîye û li dwin du abloqên aborî evên dewletên hevpeyman danane(danîne) ser Iraqê û rijêma Saddam danaye(danîye) ser milletê Kurd, bi taybetî hindî kêmasî jî hebe dilê me yê pê xweşe. Evro em ne bîrsîyên nan û xwarinêne, belê em bîrsîyên rizgarî û serbestî û azadîyêne, em bi dîtina xwe, dibêjin ku ew gazindên ku millet dike ji ber halê Aborî nabe

tiştêk, çunkî Hukûmeta Herêma Kurdistanê gelek bizavadare, bo evê aborîyê çareser bike di demek nêzîk de derbarî kar û barên komelayetî, gelek ya navincîye, belê gilî û gazinde ticar xelas nabin di nav hemî komelan da ne bes di nav milletê Kurd de, çunkî her êkî ji vê komelê arêşek û egerk taybetî heye nexasme evên ku dijminan li gel me kir, em ji bo we diyar dikin ku komîtek dê hête danan bi taybetî bo van kêr û kasîyan.

Derbarî kar û barên çandîne, milletê Kurd, milletek xweragire, xwedan şiyane ew Tofan û Talan û wêrankirin û sotina bi hezaran gund û bajêrên Kurdistanê em şiyayîne werarê bikin û welatê xwe û deşt û çiya şî bikin û biçînin divan 3 salên rizgarîyê de, herwisa li roja 20 Avdarê, di vê salê da li bajêrê Dihokê Hukûmeta Herêma Kurdistanê li gel millet rabûn zibarek kirin bo çandîna 200 000 darên Zeytûna û kajan û peltan, di nav bajêrê Dihokê û dewr û berê wê de.

Derbarî kar û barên Rewşenbîrî, gelek ya pêşkeftîye, rewşenbîrên me û Edîb û nivîserên Kurd li nav Kurdistanê teksîr naken bo Rojnama û Kovara û Dîwanên Şîrî û korre û fêstîvalan, li ser hemî rengên jiyanê dipeyivin, herwisa hemî dezgehên rewşenbîrî hene û Eketîya nivîsevan û Torevanên Kurd li van her sê bajêrên hene; Silemanîyê, Hewlêr, Dihokê. Ez jî êkim ji endamên vê êketîyê, piştî rizgarbûna Kurdistanê du kolîce û peymangeh hunerî li şarê Dihokê.

DJK: Li ser yekbûna kurdan, serxwebûna êketîya Kurdan tu çawa dibînî?

S. Hekarî: Eger bi dilekî rast bê fend û fêl û bê kerb û kin û zikreşî, hemî partîyên rizgarixwazên Kurdistanê peywendîyên xwe li gel hev girêdin dê gehîne armanca êkbûna Kurdan.

DJK: wekî me zanî tu Hozanvanî, me divêt tu hozanek xwe ji mera pêşkêş bikî.

S. Hekarî: Demê apê “Mûsa” hat şehîdkirin
bi gulleyên dijmin, ez gelek daxbar bûm, min
ev Hozane nivîsiye ez jî ji we ra dikim diyarî,
hêvîdarim cihê razîbûna we be, ez wî demî li
Kurdistana Bakurr li Hekerê dimam.

* * *

Ho şehide heştê salî

Lê mixabin sed mixabin
Xebatkarê xama zêrîn l'me berze bû
Rewşa rivişta Rojnama
Rewşena rewşenbîra
Hêj ne çax û demê te bû
Gelê hejar û perîşan
Pênûs û dîroka kurdan
Hêj pêtiyâyê mana te bû
Mamê “Enter”
Barek giran li pişta te bû
wexerek dwîr li pêşya te bû
Çend dil sojên peyva resen
Xemxurên rê ya gehînê
Çaverê ya hatna te bû
Mamê “Enter”
Me ne dizanî tu yê kalî
Xudan kavlan û kevalî
Dilê şêra dilê te bû
Erê Erdal, Demrel Ozal
Ma şerm ne bû
Pîremêrek wek “Enter”

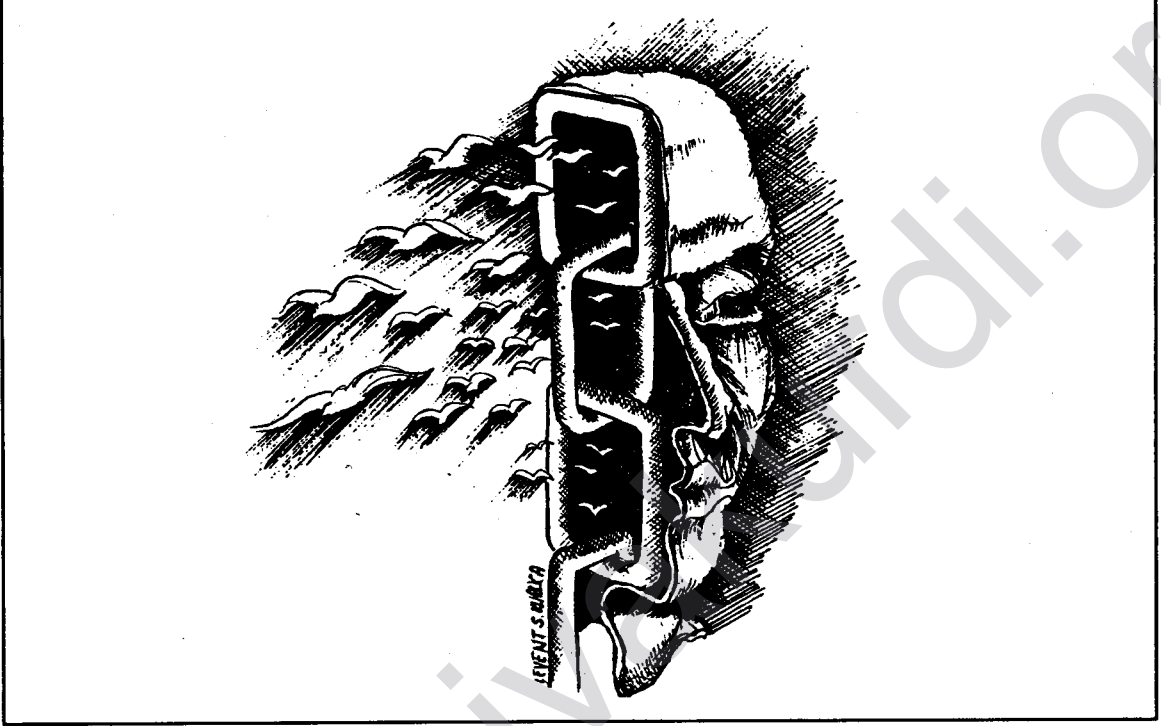
Ne hevwîfî kerb û kîn û
Gulla we bû
Lê çi kir bû lê çi kir bû...?
Mamê “Enter”
Berevanê doza xwe bû
Zêrevanê koza xwe bû
Xakparêzê soza xwe bû
Mamê “Enter”
Hemî zerîyên dilistanê
Hemî gencên l'hîvîstanê
Her çar parçên Kurdistanê
Sahî û şehyan tev rewestan
Sanazîyan behya te bû
Mamê “Enter” tu namirî
Her dê minî agir û Gurî
Nê Kurdistan mergê we bû
Lê ew muhra di dîrokê
Nîgarkirî ji davên heyvê
Ji sîpela xwîna te bû

S. Hekarî

KADIN OLMAK, Gökyüzünün

yarısını kucaklayamamak!

Gulan Endam

Kadın olmak, dünya nüfusunun yarısını oluşturmak; ama dünyanın yarısının sahibi olmamak. Yasalar önünde eşit ve hür görünmek; ama hiç bir zaman bu eşitliği tatmamak, eşit olmamak.

Kadın olmak, kadın olmanın bu toplumda getirdiği dezavantajlarla, problem ve sorunlarla her gün karşı karşıya olmak, çarpışmak. Bu olumsuzlukları, eşitsizlikleri hayatın her alanında, ailede, iş hayatında, okulda, sokakta, partide, sendikalarda kısacası her yerde yaşamak.

Dünyaya merhaba deyişiyle, çocukluk evresinde, genç kızlık dönemi boyunca bu cins ayrımcılığıyla büyümek, 21. yüzyılda dünyanın bir çok diyarında mal gibi alınıp satılmak, bir erkeğin dördüncü veya beşinci karısı olmak, aile içinde şiddete maruz kalmak işte her geçen gün

derinleşerek artan kadının ezilmişlik gerçeğinden kesitler.

Geleneksel toplum ve aile yapısında kadının yer ve rolü toplumsal gelişmelerin dışında, politik arenadan çok uzak evine hapsedilmiş ve her türlü gelişmelerden izole edilmiş bir şekildedir. Kadınlar yaşam koşullarında büyük bir eşitsizliğe maruz kalmış ve bu konumlarını sorgulama bilinci , çabası da köreltilmiş bir şekildedir. Kadın emektardır, evinin çocuklarının hizmetçisidir. Evin tüm işlerini yapmak, çocukların bakım ve yetiştirilmesi sadece kadınların sorunu olarak görülmekte, gerekirse de ek gelir kaynağı işlerle de ev ekonomisine katkısı beklenir. Kadına bu her gün tekdüze yaptığı ev işleri için para ödenmez. Bu biktırıcı ve yıpratıcı işler işten bile sayılmaz. Paranın her şeyi belirlediği toplumlarda, para karşılığı yapılmayan iş de

değersiz sayılır, böylesi değersiz iş yapan kadınlara da toplum böylelikle değer biçer. Bu durum yani kadınların gerek evde gereksede günlük yaşamdan yalıtılmışlıkları, belirleme güçlerinin olmaması, ve başkalarına “eşlerine, babalarına...” sürekli ayak uydurmaları , bağımlı olmaları onları hayatın bir çok alanında var olmalarını engellemiştir.

Kadınların içinde yaşadıkları durumu kavramak, zaaf ve endişelerini öğrenmek ve değerlendirmek bu rollerden sıyrılmak için büyük önem arz etmektedir. Kadınların cinsiyetçi bir toplumun bağrındaki aile içerisindeki rollerini kavramak, bağımlılık, bencillik ve edilgen oluşlarını araştıran kadınlarda bir özgüven yaratma mücadelesinde önemli adımlardır. Çünkü gelecek kuşakların ve toplumsal değerlerin yaratılmasında kadının belirleyici rolü oldukça büyüktür. Ama ne yazıkki, kadınlarımız hala erkek egemen toplumun ve eğitimin onlara verdiği “annelik, iyi eş ve gelin olma” gibi toplumsal rolleri bir “alın yazısı” olarak gürüp sorgulamadan kabullenmektedirler.

Erkek egemen değerlerini yalnızca erkeklerin üretmediği, aynı zamanda kadınlarında ürettiğini göz ardı edemeyiz. Herşeyden önce çocukların yetiştirilmesi ve eğitim olayına baktarsak, çocuk dünyaya geldiği andan itibaren ailesindeki ve toplumdaki cins ayrımcılığına dayalı davranış biçimleriyle karşı karşıya kalır. Kız çocuklarının eğitimi erkek çocuklarıkinden çok farklıdır. Anneler kızlarını “yarın el kapısına gidecek bir miras gibi” iyi bir ev kölesi uyumlu, köle ruhlu, erkeğine iyi bir hizmet sunacak yalnız başına yaşaması mümkün olmayan ev köleleri şeklinde yetiştirirler. Bu eğitim sonucu kız çocuklarının beli alanlarda yetenekleri köreltilir, beceriksizlik korkusu sonucu yalnız yaşayamayacaklarına kendileri bile günün birinde kanaat getirirler. Eğitim ve öğretimden de çoğu kız çocuğu nasibini almaz. Zaten veri-

len eğitim de cinsiyetçi temele dayalı bir eğitim olup, kadınları yine kadınsı mesleklere sevk eder. Tahsil gören kızlar veya meslek sahibi olanlar bile mesleklerinde ilerlemeyi kariyer yapmayı akıllarının ucundan bile geçirmezler. Hatta bir an önce baş göz edilmek istenirler. İş piyasasında olmak da bir çok kadın için gelip geçicidir. Çoğu evlendiğinde veya çocuk sahibi olduğunda mesleğini bir anda sanki bu durumu bekliyormuşçasına bir çırpıda bırakıverir.

İşte bütün bunlar kadınlık rolünün ne kadar bizlerde içselleştiğinin birer örnekleridir. Birçok kadın yaşamak zorunda bırakıldığı, bazen seçeneğinin olmadığı bu yaşamın “doğallığına” inanmış bir şekilde, yetiştirdikleri yeni nesili de anne olarak kız-erkek çocuklarını eşit haklı bireyler olarak değilde, kız-erkek rolleriyle eğiterek, kendi hemcinsinin (kızının) ikinci sınıf insan olmasını yeniden ürettiğinin farkında bile değildirler. Toplum ve aile kadına hiç bir zaman özgür karar verme, yalnız başına hareket etme, kabiliyet ve yeteneğini geliştirme, eğitim ve öğretimden eşit yararlanma olanağını vermiyor. Yıllardır süren baskı ve geri bıraktırılma kadınlar üzerinde öylesine tahribat yapmıştır ki kadınları kendi sorunlarını kavramadan ve dile getirmeden uzaklaştırmış, özgür düşünce üretme, düşüncelerini savunma aciziyetini geliştirmiştir. Aldıkları eğitim sonucu kendilerini besliyen biri olmaksızın, bir erkeğin yardımı olmaksızın yaşayamayacakları, bir erkeğin, koruyucunun himayesine sığınmaları gerektiği anlayışına büyütülmüşlerdir. Günümüzde cinsler arasında olan ayrımda eğitim ve öğretimin bilhassa aile içi eğitimin büyük rolü vardır. Bu durum kadınları ruhsal olarak da sarsamakta; geçimsiz, bencil, duyarsız insanlar haline getirmiştir. Gerçekten kadınlar, bugünkü durumlarından kurtulmak, bağımsız ve güçlü insalar olamak istiyorlarmı?

Bu soruya hayır cevabını verirsek belki bir çok kadınla aynı görüşü paylaşmamış olacak, belkide umutsuzca bir cevap olacaktır. Aslına bakarsak kadınlar yaşamlarında radikal bir değişiklik yapma, ailedeki eşitsizliklerin kurbanı yaşamını, hergün yüzyüze kaldığı eşitsiz yaşamını değiştirme noktasında bir cesarete ve onu gerçekleştirecek sabıra sahip değillerdir. Gerçekte ise; kalıplaşmış geleneksel rollerini azbuçuk beziyerek, değiştirerek, geleneksel rollerine birazcık olsun dokunmadan ufak tefek rütuşlarla istemedikleri zor yaşamlarını birazcık olsa yaşanılır kılıyorlar. Kadınların genelde her sistem içerisinde ezildikleri, ideolojiler ve toplumsal yargılar tarafından baskı altında tutuldukları bir gerçek. Fakat kadınlar cephesine bakarsak; onlarda bu alışla gelmiş yaşam biçimini değiştirme noktasında bir nevi isteksizlik acizlik hakim. Artık kadınların toplumda ikinci sınıf varlık olmaları, aile içerisinde köle konumları, insan yerine konulmadığı, sevmediği bir erkekle zorla evlendirildiği, toplumun her alanında erkeğin gerisinde seyrettiği, sadist bir kocadan sevgi adına her gün dayak yediği, ekonomik bağımlılığı, erkek çocuğunu bir "paşa" kız çocuğunu da "kül kedisi" misali yetiştirdiği, bu haksız sistemin, kısır döngünün bilinçsiz devamcısı olmaları(kısmen de savunmaları) kadınların kendilerine güvenlerini azaltmış, böyle gelmiş böyle gider düşüncesini onlarda hakim kılarak, kurtulma inançlarını azaltmıştır.

İşte kökleri çocukluk dönemine dayanan bugün içinde bulunduğumuz durum. Çocukluk dönemini hepimiz açısından cins ayrımcılığını yok sayarsak emin ve güvenlik dolu bir dönem diye tanımlayabiliriz. Anne ve babamız yanıımızdaydı, beslenip büyütüldük. İyi kötü anımızda ebeveynlerimiz sonsuz hizmetlerini sundular, uykusuzluk, tasa, yarın endişesi bilmedik. Sırtımızı dayıyacağımız, sorunlarımızı paylaşan birilerini hep bulduk. Kız

çocuklarında hedef yarının iyi huylu uyumlu insanlarını yaratmaktı. Korunmaya muhtaç, bağımsız yaşaması söz konusu olmayan yeteneklerinin gelişmesi kısıtlamış birer yaratıklar olarak büyütüldük kız çocukları olarak. Şimdi ki gelişmiş yaşıntımızda bu çocukluk evresinin bir kopyasıdır diyebiliriz.

Kadınların aile içerisindeki konumları, bağımlılık derecelerini, bağımsız iş yapabilme yeteneklerini göz önüne alırsak, geçmişteki rahat ve hep birilerine dayanma duygusunun kadınları yaşamları boyunca kovaladığını görürüz. Hiç birimiz aldığımız eğitimin bizleri geleceğe hazırlayan, kendi ayaklarımızın üzerinde dikilebileceğimiz, bağımsız yaşama gücüyle dolu bir eğitimdi diye. Doğa hiç bir zaman insana bağımsız olmayı, öyle yaşamayı armağan etmez. Bu sadece eğitim ve alıştırma olayıdır. Toplumda erkek cinsine tanınan egemenlik, kadını erkeğin gerisinde bir konuma itiyor. Kadının kendi kabiliyetlerini, zihnini, kişiliğini geliştirmesi engelleniyor. Kişiliğin doğuştan gelmediği sonradan kazanıldığı açık. Kişiliğin gelişmesi için nasıl ailenin büyük rolü varsa, toplumsal yaşam da büyük rol oynuyor. Bunun içinde hareket serbestisi, olanak ve imkanlar gereklidir. Bu imkanlarda ne yazıkki hiç bir dönem kadınlara sunulmamıştır. Kadınlara verilen, kavratılan hiç bir zaman bağımsız yaşayamayacakları, hayatlarına kendilerinin yön veremeyeceği ve yalnız yaşama korkusudur. Birgün birilerinin gelip onu bu yalnız yaşamın korku ve endişesinden kurtaracağı günü beklerler. Bu korku ve bağımsız olma fikri iç içe geçmiş bir şekilde yaşamları boyunca kadınları izler. Özgürlük ve bağımsızlıktan yana olan, o fikirleri taşıyan bir çok kadın bile özgür, yalnız yaşamın sonuçlarından korkar. Bu korku onları zaman zaman bağımsızlık doğrultusundaki çabalarından da alıkoymaya çalışır.

Bir yandan kadınlar özgür olma fikriyle

yanıp tutuşurlarken, diğer yandan da sürekli birileri tarafından korunmak, kollanmak, isterler. Böylesi gizli bir bağımlılık duygusu, veya ruhsal bağımlılık kadınları sarmalar durur. İşte bu iç baskılar, bu duygular, bu sorumsuz çocukluk evresinin kadınların bugün içinde bulundukları durumda büyük rolleri vardır. İlk "kurtuluşu" belki kadınlar içlerindeki bu duygulardan kurtuluşla başlatarak belki daha güçlü adımlar atabilirler. Her şeyden önce kadınlar cins olarak bu toplumun yarısını oluşturan, üreten, yaratan cins olarak "kadınlık bilincine" ulaşmak zorundadırlar. Kadınlarda çok az olan Özgüven duygusu geliştirildiği oranda başarının anahtarı keşfedilecektir.

Yoksa yaşamları boyunca yönlendirilmeye, uyuma alıştıran, yardımsever ve eşinin en iyi yardımcısı rolünü oynayan kadınlar; kendi kabiliyet ve yeteneklerini, başarı ve yenilgilerini örtbas ederek oynadıkları bugünkü rolden sıyrılıp kurtulamazlar. Yaşamları boyunca önlerine sunulan yaşam, bastırılan duygu, düşünce ve hareket kısıntısı kadınları daha çok bağımlı birer yaratık haline getirmiştir. Kendi öz gücüne güvenleri azalmıştır. Birtakım şeylerin artık değişebileceğine, değişmesi gerektiğine inançları tükenmiştir. Kadınlar artık kendilerinin aşağılanması, erkeklerin yüceltilmesine karşı koymak zorunda kıralr. Ürkek, pasif beceriksiz insanlar haline getirilmişlerdir.

Herşeyden önce kadınlar bu saçma korkuları yenmelidirler. Korkuyu kadınlık dünyasına işlemiş bir gizli hastalığa benzetebiliriz. Bu korku yılların birkimi olup sosyal yaşamımızı blirleyendir. Aynı zamanda kültürümüzde nasibini almış olup, biz kadınlar içinde bulunduğumuz bu durumun bile farkında değiliz.

Şiddet baskı ve ayrımcılık kadınların yaşamlarını yönlendiren ve belirleyen, gelecekteki yaşam biçimlerine damga vuran güçlerdir.

Kadınlar olarak bu cendereden çıkabilmek, kadın olarak her gün yaşadıklarımıza bir ad koyabilmek, sömürüyü, cinsiyetçiliği, ayrımcılığı sorgulamak, erkek egemenliğine karşı mücadele etmek, kadınları bu bilinçle donatmak artık günümüzde kaçınılmazdır. Kadınlar adına başkalarının kadınları kurtaracağına inanmak saflıktan başka birşey değildir.

* * *

Sayfa 30' daki bildirinin devamı

yor. Yine Alman devleti Türkiye'ye ekonomik ve siyasi desteğini sürdürüyor. Son dönemlerde Alman devleti Almanya'ya sığınma durumunda kalmış Kürtleri Türkiye'ye geri göndermek istiyor.

Alman devletinin verdiği silahlarla Türk rejiminin gerçekleştirdiği katliamlardan kurtulup buraya geldiklerini acaba Alman devleti bilmiyor mu?

Buna rağmen Almanya bu insanlara koruma yada iltica hakkı vermiyor ve hatta iltica hakkı kazanmış insanları da geri gönderiyor.

Buna mı demokrasi deniyor?

Buna mı insan hakları deniyor?

Bu mudur uluslararası sözleşme ve anlaşmalara bağlı kalmak?

Biz Kürt-Alman Kadın İnsiyatifi (VİYAN) olarak; bu insanlık dışı olayları kınamanızı, Kürt halkının yok edilmesini onaylamamanızı arzu ediyoruz.

Kürt ulusunun yok edilmesine katkıda bulunmayın!

Sizin de kadınlarınız, erkekleriniz, anne-babalarınız ve çocuklarınız var. Siz de yaşamak istiyorsunuz. Ohalde yaşamak için verdiğimiz mücadele ile dayanışma gösterin. Bu dayanışmanın bir örneği olarak Almanya Dışişleri Bakanı Klaus Kinkel'e (adres: Adenauer Allee 99-103 53113 Bonn) şu isteklerde bulunabilirsiniz;

***TÜRKİYE'YE HER TÜRLÜ SİLAH NAKLİ HEMEN DURDURULSUN!**

***KÜRTLER SINIR DIŞI EDİLMESİN!**

EZİK KADINDAN

ÖZGÜR KADIN KİMLİĞİNE DOĞRU

Fatoş Aslan

-Hey insan! Sorunlar hep bugüne dek sana kader diye algılatılan **İNSAN!**

-Medyanın seni günden güne yalnızlaştırdığı, bir yandan “kutsal aile, kutsal evlilik” sözleriyle seni dört duvar arasına çivilemeye çalışırken, diğer yandan sözümona toplumsal bilincini geliştirmek için “güzellik soruları, iyi bir çiçek nasıl yetiştirilir, yemek tarifleri, el işleri, pembe diziler....” gibi televizyon-radyo programlarıyla geleneksel rolüne büründürülmeye çalışılan **İNSAN!**

-Yaşamın zorunlu dayatıcılığında toplumsal bilincin ve sosyal statün ne olursa olsun hep horlanan, hep küçümsenen, hep geride bırakılan **İNSAN!**

-Bebekliğinden beri oyuncağından giyimine, evdeki sorumluluğundan toplumsal davranışlarına kadar sindirilmiş, yıpratılmış, yaşamın birçok acısını bağrında taşımış **İNSAN!**

-Egemen erkek toplumunda cinselliğin en çekici malzeme ve meta konusu olarak kullanıldığı **İNSAN!**

-Her yerde her zaman sana görevlerinmiş gibi algılatılan tarihsel görevlerini yerine getirttirerek sürekli yenilgiye uğratılan **İNSAN!**

-Kapitalist toplumun ideallerine ve çıkarlarına ters düştüğü için sağlam zeminlerde kitleselleşmene izin verilmeyen **İNSAN!**

-Bazen sistemin iç çelişkileriyle uzlaşmış, bazen de bireysel kurtuluşu çözüm sanmış aydın **İNSAN!**

Yukarıdan da anlaşılacağı gibi sorun apaçık ortadadır. Yıllardır cinsiyetinden dolayı horlanan, ezilen, baskıya maruz bırakılan tüm çevrelerdeki kadınların, işçi-emekçilerin ve proletarya sosyalizmini sahiplenilen kadınların iyi bir örgütlülüğe ihtiyaçları vardır.

Ama ne yazıkki, bugüne dek soruna farklı perspektiflerle yaklaşmış tüm iddialı çıkışlar sorunun özünü bazen bilinçli, bazen bilinçsiz çarpıtarak paslanmaya yüz tutmuş, sınıf mücadelesi içinde kadın hareketini olması gereken verimde ve güçte omuzlayamamış, ve hep geriye dönüş yada yerinde sayış yaşanmıştır.

Bunun nedenlerinden bir tanesi genelde bu hareketlerin işçi-emekçi ve tüm kesimlerdeki kadınlar tarafından benimsendirilememesi, aydın kadınlarla emekçi halktan kadınların arasındaki boşluğun kapatılmaması ve hareketlerin başarı özü olan kitleleşmemesi olduğu gibi diğer bir neden, önemsiz gibi görünse de ilk etapta daha yapılanma aşamasında her olguyu tartışmayı hedeflemek olmuştur. Herhangi bir platformda ya da örgütlülük içerisinde daha başlangıçta her olguyu, her maddeyi, her sorunu tartışmaya çalışmak, çözümlemeye çalışmak seviye ve verimlilik açısından istenilen sonucu vermez. Onun içindir ki, sistemli, programlı bir çalışma gerektirir tüm aktiviteler.

Ben bir de önemli bulduğum şu olguya dikkat çekmek istiyorum. O da bu sorunun yıllardır devrimci hareketlerin, aydınların, hatta kadınların yaptığı gibi “yarın” a ertelenmemesi gerekliliği. Yarına ertelemekle sorunlar yarınlarda kendiliğinden çözülmez. Yarının özgür toplumuna kadınsız gidilemeyeceği nasıl yadsınamaz bir gerçekse, kadınların özgür olmayına bir toplumda da özgür olunamaz.

Biliçli olmak, insana sorumluluk taşır. Sorumluluk duyan insan özgürlük bilincini alır ve sınıf mücadelesi ile sindirir. Sınıf mücadelesini pekiştiren insan bilinç ve iradesine taşıyarak inisiyatiflerini geliştirir, sorunlarını sahiplenir.

Bizlere düşen görev de öncelikle sosyalistlerin bakış açısıyla bu sorunu ele almamız, belirleyici olan demokratik her alan içinde kadın hareketlerinin kararlı, aktif ve inançlı bir şekilde seslerini duyurmaların destek ve katılımcı olmaktır.

Ve hedef tüm kesimlerdeki kadınlara yönelik, çözüme ivme kazandıracak, kitle bağlarını iletişimeyen değil, iletişen formasyona getirecek, kolektivizmle mücadele sürecine katılacak, yapıcı-kalıcı kazanımlar sağlayacak sistemli platformlar kurmaktır.

Evet.

-Edilgenleştirilen

-Yönlendirilen

-Biçimlendirilen İNSAN!

Kurtuluş ancak ve ancak senin eserin olacaktır. Sınıf mücadelesine, cins ezilmişliğine, haksızlığa dayanma dönemidir dönem. Mücadele taleplerini yükseltme dönemidir dönem. Gerçek aydınlarla emekçiler arasındaki mesafe kaldırılmış, tüm kadınlara ulaşılmış, onlarca benimsenmiş kendi davalarının omuzluyabilecekleri platformlar dönemidir dönem. Sınıfsal ve her yönlü demokratik ilerici zeminde bağımsız yapılanmaların korunması dönemidir dönem **diyorum**

Yasak Ülkenin Sürgün Kuşakları!

Berfin

Bu kaçınıcı sürgün, kaç kuşak aynı kaderi paylaştı bilmiyorum. Bildiğim tek şey işgalcilere boyun eğmeyen halkımın sırtını dağlara verip, zulme karşı mücadele ettiği, özgürlüğü için büyük bedeller ödediğidir. Sürgün ve katliamların değişmez “alın yazımız” haline gelmesinin sonucu olarak yönümüz hep dağlara doğru oldu. Ancak, dağlarımız bizi koruyamayınca, payımıza katliam yada sürgün düştü. Osmanlı’da bunun adı “aşiretlerin iskanı” idi. Sonraları ise açıkça sürgün edildik. Dersim’in en güzel köşeleri ise boydan boya “yasak bölge” dir artık. Yine de ülkemizin tarihi yazılırken direnişin yanına halkımın ismi yazıldı. Hatta tarihçiler 1938 katliamına kadar olan döneme “Dersim, Kürdistan tarihinde derilmemiş güldür” derler.

Dünyada iletişimin ve ülkeler arası ilişkilerin çok sıkı olmadığı yıllarda sürgün genellikle Osmalı diyarına doğruydı. Gerçi, ta Amerika’lara kadar ulaşan insanlarımız da vardı. Ama, daha çok batıya doğruydı bu zorunlu göçler. Bugün, batıda hangi şehirde araştırma yaparsan değişik dönemlerde sürgün edilmiş insanlarımızla karşılaşabiliriz. Elbette sürgünler Kürdistan’ın her tarafından yapılmıştır, bunun izleri bugünkü koşullarda hala daha canlılığını koruyor. Ancak, ben yaşadığım, tanıdığım ve sürgün anılarını dinleyerek büyüdüğüm Dersim’den bahsedeceğim.

Bir halk için katliama uğramak, sürgüne gönderilmek ne kadar kötü ise, o halkın ortak bir tarih bilincine sahip olmaması, kuşaklar arası sürekli bir iletişimsizliğe girmesi de en az o kadar kötüdür. Tarihini bilmeyen, bugünü, dünün gerçekleri üzerine kurarak yaşatmayan halklar ölüm fermalarını kendi elleriyle imza-

larlar. Bugün sürgün ellerde ve hatta ülke topraklarında, geçmişinden habersiz ne kadar insan var bilinmez. Ancak, bilinen tek şey var-ki, bize geçmişimizi her dağın, taşın ormanın hangi olaylara şahit olduğunu anlatan ninelerimiz, yaşayan tarihsel tanıklarımız giderek azalıyor. Özellikle sonraki kuşak geçmişini unutuyor. Türk, Alman, Fransız kültürü içinde kayboluyor. Elbette, başka kültürleri, halkları tanımak güzel olduğu kadar iyi bir şeydir. Ancak kendi kültürüne yabancılaşmadan ve onu çağın gelişmeleriyle birleştirilerek bu süreç tamamlanabilir.

Tarih ise her şeyden önce dildir. Dil, geçmiş ile bugün arasında en canlı bağıdır. Dil aynı zamanda ulusu yaşatan temel öğelerin başında gelir. Dilini unutmuş, tarihini bugüne taşımamış bir halk yok olma süreciyle karşı karşıya kalmış demektir.

Dil denildiğinde, öncelikle kadınlarımız

akala gelir. Bunun için de anadil diyoruz. Yazılı tarihimiz gelişmediği için, geçmişte yaşananlar bize sözlü olarak aktarılmıştır. Sözlü aktarıma sıkıştırılmış, geçmiş haliyle ayrıntıdan ve yüzyıllar öncesi gerçeklerden uzak kalıyor. Yakın tarih denildiğinde ise akla hemen gelenlerden bir ise 1938 Dersim katliamıdır. Gerçi, T.C'nin kurulduğu dönemden, 40'lı yıllara kadar hep savaş içinde kalmışız ama, katliamın en büyüğü, sürgünün en kapsamlısı "37-38" yıllarında yapıldığı için soykırım bu yıllara tekabül ediyor.

Sürgünlerden de, katliamlardan da en çok kadınlarımız etkilendi. Feodal-aşiretsel örgütlenmede, erkek, savunma ve yönetme mekanizmasını eline almıştı. Kadınlar genellikle cephe gerisi işlere bakıyorlardı. Çocuk bakımı, yiyecek, mal ve mülkiyeti koruma ve gözetleme vs. gibi işlere kadınlara kalmıştı. Bundan dolayı çoğu durumda savunmasız olarak ilk hedef haline geldiler.

Yine de ölüm gelip kapıya dayandığında kadınlarımız direnişte erkeklerden geriye kalmadılar. Silah elde direnen Dersim'li kadınlarımızın sayısı hiçte az değildir. Cephe gerisi işlerini omuzlayanlardan bir kısmı düşman eline geçmektense, ölümü seçip uçurumların özgürlüğüne kendilerini bırakanlar, Munzurun kucasına kendini atanlar da çoktur. Ne varki sürgün onlar için ölümden beterdi. Ölüm, ölümleri aratan cinsteydi. Munzur rengini yitirmiş, Munzur insan kanıyla kızışmıştı. Munzurda alabalıklar yerine cesetler yüzüyordu. Düşman, kadınlarımızın sürekliliğimizin temeli olduğunu bildiğinde, hamile

kadınların "bebeklerini" süngüleyip vahşi bir şekilde parçalıyorlardı. İnsanlarımız büyük acılar ve çaresizlik içinde kıvranırdı, bir anne için en zor şey olan "kendi çocuğunu boğmak" yada "suya atamak" zorunda dahi kalmışlardı. İşte anlatılan yüzlerce anıdan sa-

dece bir tanesi;

"Bir gurup Dersimli katliamdan kurtup, daha sağlam bir yer bulamak için yer değiştirmek zorunda kalmışlardı. Fakat su ve ekmekleri tükenmişti. çocukların ise dayanma sınırları azdı. Özellikle küçük bir kız çığlık-çığlığa aılıyor, susmak bilmiyordu. Bu çığlığı her an askerler duyabilirlerdi ve bu yüzlerce insanın katledilmesi demekti. Her taraf katil Türk ordusu kaynıyordu. Anne zorunlu olarak çocuğuna sarıldı, öptü ondan yani nazlı gülünden ayrılmak istemiyordu. Bu onun için korkunç bir durumdu. Ya çocuğunu bırakacaktı, yada yüzlerce insanın yeri tespit edilip hepsi birden ölüme gidecekti. Bu çağ dışı vahşeti uygulayan faşist Türk ordusu, küçük kızın annesini iki seçenek ile karşı karşıya bırakmıştı. Daha başka alternatifleri yoktu. Küçük kızı, nazlı gülü orada bırakıp, hızla uzaklaştılar. Annenin ayakları gitmiyordu. Dönüp nazlı gülüne son bir kez daha bakınarak, dövünüp ağlıyordu, arkadaşlarının kolları arasında sürüklenerek götürüldü. Annenin yüreği oarada kala kaldı. Kız çocuğunun çığlığı gök yüzüne ulaşıyordu"

Yüzlerce, binlerce insan ise yakalanmış ipler ve halatlarla birbirine bağlanmış, aç ve susuz güneşin önünde katil Türk ordusunun namluları gölgesinde ölümü yada sürgünü bekliyorlardı. Sürgün başladığında düşmanın ilk hedefi yine kadınlar oldu. Kadınlara saldırılar ve onur kırıcı davranışlar çoğalıyordu. Yüzlerce tecavüz gerçekleşmişti. Bunun sonucu olarak bir çok kadın fırsatını buldukça kendini suya atarak, ölümün sonsuzluğuna sığınmıştı.

Eve, Dersim'li kadınlar yalnız ve yaralıydılar. Babaları, kocaları, kızları, oğulları öldürülmüş, dilini ve kültürlerini bilmedikleri, tanımadıkları bir yöne doğru gidiyorlardı. İçlerinden bazıları derin bir hü-

zün ve umutsuzluk içindeydi. Göçmen kuşlar kadar dahi şansımız yok“ diyorlardı. Hiç değilse onlar sürü halinde tanıdık topraklara gidiyorlar. Dönmek üzere. Ama Dersim'liler adeta bilinmeyen bir diyara, dönüşü olmayan yolculuğa gidiyorlardı.

Kadınların saçları kesiliyordu. Ki; hayatta saçını kestirmemişti Dersim'li kadın. Sıfıra vuruluyordu saçları, elbiseleri parçalanıp yırtılıyordu. Türkçe dışında her dil yasak. Geçmiş, Dersim'i andıran her şey yok edilmek isteniyordu.

Fakat düşman yine şaşıyor. Yaşlı bir kadın başka bir yerde yüreği yaralı bir ana direnişleriyle sembolleşiyordu. Kadınlarımız da dağda savaşılan erkeğinden geri kalmıyor. Belkide öne geçiyor. Düşman eli bana değmesin, hiç bir şeyini istemiyorum diyor ve açlık grevine yatıyor. Günümüz koşullarında ise bunun adına “ölüm orucu“ deniyor. Geriye kalanlar ise, and içiyorlar herşeyi yaşatacak, çocuklarına yani gelecek nesile her şey bir bir anlatılacak. Ve ilk fırsatta yine vatana dönülecek. Öyle de oluyor.

Bellekler canlı, çocuklar geçmişten haberi büyükleniyor. Düşmanın “Dersim kanyan bir yaradır, onu kökünden kazıyıp yok etmek gerekir“ dedikleri gerçekleşmediği gibi, bu durum onlarda büyük bir hayal kırıklığı yaratıyor. Ve Dersim diriliyor. Türk canileriyle büyümüyor, Dersimli çocuk. Acılarıyla, ağitlarla, geçmişin anılarıyla büyüyor. Bu durumda en büyük rolü kadınlarımız oynuyor. Bu gün ise isimleri bile hatırlanmayan önder, kişilikli-adsız kahramanlarımız.

Bunlar gerçeğin bütününe yansıtmıyor! Çok az diyenleri duyuyorum. Doğru, hiç bir edebiyat eseri, şiir, roman hikaye bizim çektiğimizi dile getiremez. Her anlatım azdır. Vahşeti tarif etmek, yazmak zordur. Belki bizler yaşananlardan kesitler sunabiliriz. Sunmalıyızda. Tarihimiz unutulmamalı, ge-

lecek kuşaklara aktarılmalıdır.

Bunun için, bizim sürgünlüğümüz analarımızın, ninelerimizin sürgünü yanında bayramlık kalır. Onların hayat tarzı, ülkesine ve kültürlerine bağlılıkları, ulaşılmaz dağlardaki yanan volkan alevlerini andırıyor. Bize düşen ise doruğa doğru tırmanışa ara vermemektir.

Nasıl olsa biz kuşaklar boyu sürgünlüğe mahkûmuz. Belkide bundandır, yuvalarımızı hep erişilmez doruklara kurmamız!... 26.04.1994

Sayfa 29'daki haberlerin devamı

Panel bölümünden sonra, sözde devrimci bir erkeğin eşine yaklaşımını anlatan bir tiyatro sergilendi. Gece Nilüfer Akbal'ın kitleyi coşturan ezgileriyle sona erdi. Gece ile ilgili izlenim genelde olumluydu. Geceyi düzenleyenlerden gerek dergimiz gereksede Kürt-Alman Kadın İnsiyatifi (Viyan) ilk kez böyle bir etkinlikte bulunmaları ve gecenin olumlu eleştiri alması, gelecekte yapılacak etkinlikler açısından umut verici oldu.

* 30 Nisan 1994 günü Almanya'nın Duisburg kentinde bağımsız Kürt-Alman Kadın İnsiyatifi VIYAN Kürdistan'daki katliamları ve Alman devletinin Kürtlere karşı tutumunu protesto etmek amacıyla stand açtı. Özellikle Alman devletinin TC sömürgecileriyle işbirliği halinde, gelişen özgürlük mücadelemizi baltalamak için Newroz öncesi Kürdistan'lıların bir dizi derneklerini kapattı, faaliyetlerini yasakladı. Yasaklayamadıklarını da engellemeye çalıştı. Bu yasakları protesto etmek amacıyla Berivan ve Ronahî Adlı kadınlar bedenlerini tutuşturarak , özgürlük mücadelesinin hiç bir şekilde engellenemeyeceğini emperyalistlerin yüreklerine korku salarak gösterdiler. Konuyla ilgili Türkçe ve Almanca çıkarılan bildiriye de bir çok devrimci, ilerici güç destekledi.

BİR NEWROZ'U DAHA KUTLADIK

Didar

O gün hepimiz basını izledik. Görüntülü basında o gün görevini layıkıyla yerine getirdi. TC'nin Başbakanı Newroz'u tüm yurttan bayram ilan etti. Dış temsilcilikler de yurttaşlarının Newrozunu kutladılar. Bayram nasıl olasa hepimizindi, birlikte kutluyalım diye Türk ve Kürt halkına çağrılar yapıldı. Kürt halkı TC'nin kendilerine iyi niyetle yaklaşmayacağını çok iyi bildiğinden olacakki, onlar yine kendi yöntemleriyle kutladılar. O günün faturası onlarca ölü, binlere varan tutuklamalar. Onlara göre bu olaysız geçen bir Newrozdu. Onları kaygılandıran çocuklar, güvenlik güçleri ve korucuların dışında kimsenin katılmamasıydı. Tüm Kürdistan'da ve Türkiye'nin bir çok şehrinde kutlanan Newroz da devlet mümkün olduğu kadar kan dökmemeye özen gösterdi. Çünkü dünya kamu oyunun gözleri onlardaydı. Tansu Çiller'i gördünüz işte, kazasız belasız atlattık diyerek terörü önledim diyordu ve Kürdistan halkının bilinçli tahrike kapılmadan kutladıkları Newrozdan kendilerine pay çıkarıyordu ve bütün bunları Türk ekonomisinin çöküşü pahasına yaptığını söylüyor, terörü önlemek için milyarlar harcadıklarını, ekonomideki krizin başlıca sebeplerinden biri de terördür diyerek, halkı bu zararı telafi etmeye çağırıyordu. Daha da ileri giderek Terörü bitireceğiz, onların TC Millet Meclisindeki uzantılarını meclisten atacağız diyerek millettin destek istiyordu. Ardından DEP milletvekillerinin dokunulmazlıkları kaldırılarak tutuklatıldı. Bir kez daha dünya kamuoyunu karşılarında gördüler. Biz oy kullandık, siz getirdiniz, biz attık diye hükümet ile muhalefet yarışa girdiler.

Daha ilerilere gidelim Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesini ne bu hükümet nede ondan önceki hükümetler önleyemediler. Öyleki çaresizlikten ne yapacaklarını şaşırdılar, Kür-

distan'ın taşına toprağına bayraklarını astılar . Sanki o bayraklar milyonlarca insanı istedikleri gibi yönlendirmeye yetecekmiş gibi! Silahlı kuvvetlerin yarısından fazlasını Kürdistan'a yığdılar, terör ile mücadele adı altında halka baskıyı artırdılar, köylerini yaktılar- yıktılar, halkı göçe zorladılar. Buradaki yatırımları 27 Mart mahalli seçimlerine ve daha sonrası içindi. Niyetleri seçimden önce DEP'i çökertmek ve onlar olan halk desteğini yok etmektir. Bunu başarmak için de önce halktan başladılar. Köyler yakıldı, talan edildi, halk sürgün edildi, mecburi göçe zorlandı, göç etmeyenleri, direnenleri tutukladılar, olmadı faili meçhuller kervanına kattılar, 80-90 yaşındaki insanları terörist ilan edip öldürdüler. Yani halkı sindirmek için ellerinden gelen herşeyi yapmaya yemin ettiler. Toplu imha kararları bile aldılar. Ama bu kolay oluyordu tabi. Herşeyden önce dünya kamuoyuna kendilerinin haklı olduğunu onaylatıp desteklerini alama çabasına girdiler. Eli kanlı Musolini'nin torunlarına gittiler, Franko'nun çocuklarından bilgiler aldılar yine olmadı. Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesini bastıramıyorlardı. Güvenecekleri ve son durakları Hitlerin mirasçılarıydı. Aman dediler, el etek öpmeye razıydılar, yalvardılar destek sözü de aldılar kismide olsa. Ama Hitler'i ve savaşı iyi tanıyan Alman halkının tepkisiyle karşılaştılar. Avrupada kendileri gibi düşünenleri, hükümetleri arkalarına alabildiler ama , halkları hep karşılarında gördüler ve göreceklerdir.

TC Hükümeti Kürt sorunu, seçim sonuçları ve ekonomik krizin pençesinde adeta can çekişir durumdadır. Ama Kürdistan'daki savaşa da devam ediyor. Hergün güvenlik güçleri, sivil halk olmak üzere yüzlerce insan Kürdistan toprağını kanıyla suluyor. Artık dökülen kan gizli kalmıyor. Öldürülen kendi generalleri

de olsa gazete manşetleri küçüktür, hatta çoğu zaman manşet bile olmaz. TC'nin başında bir uğursuzluktur dönüp duruyor demiştik. Buna bir yenisi de Mahalli seçimlerdeki Refahın gelişi. Seçim adil değildi denerek düzen partileri çöplüklere daldılar. Görünmeye değer manzaralar seyrettik, tüm partilerin itirazları vardı, sandıklarda kaybettik ama çöplüklerde zafer bizimdir dediler.

Hükümetin ise bir paketi vardı gündemde, hemde seçim gecesi korkunç bir çabukla hazırlandı. Çünkü seçmenlere hediye vermeleri gerekirdi. DYP ve ortağı SHP hükümet olarak bu görev onlara aitti. İşçiler, memurlar, emekçiler bu acı ilaç değil, zehir zıkkım dediler. Patronlar, zengiler ise siz gene yanıldınız bu acı falan değil, refahınız için sadece bir reçetedir dediler. Elbette ilaç biraz acı olur değilmi ya? İşçiler; bu ne hediyedir, ne hediye paketi, nede acı reçete. Bu düpedüz topyekün işçiye, memuru, dar gelirliyi imha için hazırlanmış zehirli gazdır dediler. Bu olayların hemen ardından 2 TV kanalının ilginç haberi allak bullak etti Türkiyeyi. Sırplar Gorajda'da onbinlerce müslümanı kimyasal silahlarla kattledildiği duyuruldu ve pazar sabahı Türkiye birdaha sollandı. Ne hikmettirki onca insan birbirinden habersiz, uyurgezer misali geçirdi eline binlerce bayrağı, hepsi aynı istikamete doğru yüzlerce koldan yürüdüler. Bir de gözlerini açmışlarki; ne görsünler burası taksim meydanı değilmi? Rüyalardaki gibi bayraklar birden bire yeşil ve üç hilale dönüşmüş!. Günlerce tartışıldı, medya haber bolluğu yaşadı ama akıl erdiremediler. Herkes birbirine sualler soruyordu, nasıl olur diye. Ben cevabını buldum: "İnsanlar gece yarısı T.G.R.T'yi ve Star'ı izliyorlar, bu haber karşısında uykuları kaçıyor, Türklük aşkıyla göğüsleri iman dolu bu insanlar evlerine, mahallelerine sığmadılar şöyle bir İstanbul'u turluyalım dediler. Hatta Taksim meydanını içlerinden geçirdiler. Orası iç açıcı bir yerdir, bilenler bilir ya amaçları huzur

bulmaktı oralarda. Yüzbinlerceside sabahın erken saatlerinde camiden çıkıp geldiler. Bir söz vardır; Erken kalkan yol, erken evlenen döl almış diye. Tabi bu arada aynı gün işçilerin Mitingini de karambole getirdiler." Basın hiç üzerinde durmadı. Bundan sonraki olayları basından takip etme hakkına sahipsiniz!

Sonuç olarak doğum sancıları sıklaştı, sağlıklı gurbüz kızıl Kürdistan'ın doğuşunu sahip olmak isteyen herkes sabırla, inatla, umutla ve coşkusunu kaybetmeden direnci kırılmadan beklemeli, mücadele etmeli. Ne demişti Tansu; ya bitecek ya bitecek. Bizde; ya doğacak, ya doğacak, ya bağımsızlık, ya bağımsızlık.

* * *

GÜNÜN İLK IŞINLARIYLA

GELEN BİR 8 MART ANISI

Gecenin geç saatlerinde, büyük bir isteksizlikte saklı zorunlukla kurduğu alarm sesini duyduğunda, sanki uykuya yeni dalmış gibi hissetti kendini genç kadın. Şimdi kalkmak, her gün yinelenen şeyleri yaşamak, bulut kümelerinde umut aramak ne büyük yükü omuzlarında. Ve son zamanlardaki yaşama isteksizliğini, kırgınlıkları, üzerinde hissettiği halsizliği göz önüne aldığı anda.

Ama her sabah olduğu gibi, bunları bir kenara atarak doğruldu. Tam kalkmak üzereyken, karanlık odaya panjurun o incecik aralarından dalmaya çalışan ışını yakaladı gözleri. Sanki bir an, gökkuşağının renklerini dokuyor gibi geldi ışınlar kamaştığı gözüne. Sanki “bak her gecenin sonunda sabah oluyor, her karanlık günün arkasından güneş doğuyor” der gibiydi. Yaramaz bir çocuk gibi odaya dalmaya çalışan garipsi ışın kümesi. Ve yaşamı düşündü. Gerçekten yılgınlıklar yaşama sevinciyle, sorunlar içinde taşıdığı çözümlerle, çözümsüzlükler insanın iradesiyle kesitleşmiyormuydu bir noktada?

Belki yine o günün yükünü taşımak zorundaydı. Ama bu yaşam şeklini kendisi seçmemişmiydi, yada seçmek zorunda kalmamıştı büyük umutlarla, acı bilinmezlik gözyaşlarıyla ayrılırken sevdiklerinden. Birden bir an kendisini eskeden olduğu gibi, annesinin sıcak evinde, sıcak yatağında hissetti. Ve her sabah annesi “kalk kızım okula geç kalıyorsun” dediğinde olduğu gibi nazlanmak istedi annesine. Gülümseyerek bu düşüncelerden sıyrılmaya çalışırdı, birazcıkta olsa yaşama sevinci doldu içine, birazcıkta olsa yaşama tutkusu hissetti.

Tam kalkmalıyım diye düşünürken birden o günün 8 Mart olduğunu anımsadı. Evet yine bir Cumhuriyet Bayramı! gelmişti. O gün olacakları düşününce kaygılı ama umutlu gözlerle gülümsedi.

Bazı şeyler vardır ki;

...Tanımlaması

Şafakla yeniden doğmayı

Düşlemekten daha da zor

Anlatması

Bir goncayla dertleşmekten

Daha da olanaksız....dı onun kadın sorunu hakkındaki düşünceleri gibi.

Bugüne her sene olduğu gibi Clara Zetkin'in, Rosa Luxemburg'un hayat hikayeleriyle başlanacak, geceler düzenlenecek, şatafatlı kutlamalar yapılacak, tüm yayın organları kadın sorunuan ilişkin oradan buradan kırpma yazılar, şiirler...yayınlayacak... ve akşam olup herkes evine döndüğünde günde 24 saat bizimle yaşayan ama senede bir gün hatırlanan bugün unutulup, evlerde kadınlar yine mutsuz, yine sindirilmiş, yine susturulmuş, yine tepkisizleştirilmiş insanlar olarak yaşamlarına idealsiz ve umutsuz devam edecekler, medyanın sözümona kadınların toplumsal bilincini geliştirmek için yayınladığı “pembe diziler, çocuk bakımı, güzellik sorunları....” seyretmeye devam edeceklerdir.

Birden kalkmak ve işe gitmek zorunda olduğunu hatırladı. Eve kalkmalı, otobüs durağına gitmek için evden çıkmalı, kendisi gibi işe yada okula gitmek için sabırsızlıkla yürüyen insalara yetişmeli, ve bu insanları gürdüğünde her sabah hissettiği buruk sevinci hissetmeliydi. Sonra otobüs şoförüne “Günaydın” demeli, işyerine vardığında her sabah olduğu gibi çantasından anahtarını aramalı ve kapıyı açmalıydı. Sonra bütün iş arkadaşlarına daha bir sevecen, daha bir içten davranmalıydı bu sabah -Bugün 8 Mart'tı ya!- Zaten iş arkadaşlarıyla problemi yoktu ki onun. Onun problemi düzenin çarkında dönen bütün işyerlerinde olduğu gibi, bu işyerinde de olan çarpıklıklar, idarecilerin o günkü kişilik, karakter ve moral yapıları doğrultusunda çalışanları yönlendirmeleri, ve günden güne daha bireyselleşen, daha bir birine yabancılaşan insan ilişkileriydi.

Tabiki bu ilişkiler içinde; hangi soruna sahip çıkılır, hangi sorunun çözümlemesi için en geniş kitle yığınlarıyla, demokratik ve ilerici her zeminde iletişen ve mücadele eden insanlar sağlayabilirdi ki.

Tabi bu durumun herkes için yüzde yüz doğruluk payı olamasa da, onun için ne önemi vardığı, O bütün insanları tanımak, bütün insanları sevmek, dostluk ve sevgi üzerine kurulu özgür bir dünyada yaşamak istiyordu. Evet kalkmalı, gönüldeki uçsuz bucaksız sevgiyi insanlara taşımalı, insanların kendilerine yabancılaşmalarını bir az daha, biraz daha geciktirmeliydi.

Birden işe gitmek zorunda olduğunu anımsadı. Şimdi ışın kümesi daha bir cesaretle içeri dolmaya başlamıştı. Ve sanki; “8 Mart'ın kutlu olsun. Bundan sonra her günün direniş günü olsun. Kalk ve bu kutlamayı hakedecek birşeyler yap” der gibiydi. Saatine gözü takıldığında işe çok geç kalmış olduğunu ancak fark edebildi.

Kalktı ve apar-topar evden çıktı. Ama işe gitmekten vazgeçmişti. 8 Mart'ını ilk kutlayan ışın kümesine layık birşeyler hatta çok şeyler yapmak için gözlerini güneşe demirledi ve mutlulukla maviliklere yürüdü.... **Fatoş Aslan**

Savaş, Kadın ve Göç

Gül Rojda

Günümüzde özellikle savaş bölgelerinde kitlesel göçler gündemi oluşturan konular arasında. Acımasızca sürmekte olan savaşlarda yerleşim bölgelerinde taş üstünde taş bırakılmazken, yaşam güvencesinin olmadığı ve yaşamın devamı için gerekli ihtiyaçların karşılanamadığı koşullarda ölümden kurtulabilenler geleceği karanlık bir yolculuğa çıkmak zorunda kalıyorlar. Savaşlarda daha çok cephe gerisi görevini üstlenen kadınlar saldırılar sırasında ve sonrasında geriye kalan tanıdık ve çocuklarıyla birlikte göçe etmelerin büyük bir yüzdesini oluşturuyorlar. Erkek kardeşleri, eşleri ve çocukları savaşan kadınlar ve bu yakınlarını kaybeden kadınların, yıllardır yaşadıkları, her şeyleriyle ait oldukları yerleşim bölgelerinden göç etmekten başka alternatifleri kalmıyor. Denize düşenin yılanı sarılaması misali, çoğu zaman da bu göçler sırasında kitlesel ölümler (açlıktan, soğuktan, sağlıksız koşulların ortaya çıkardığı salgın hastalıklar) yaşanıyor.

Gün geçtikçe bu göçler dünyanın hemen hemen her bölgesinde yaygınlaşarak devam ediyor. Bütün insanlığın gözleri önünde yaşanan kitlesel göçler bizzat kurulu emperyalist sistemin politika ve uygulamalarından kaynaklanıyor. Emperyalist devletler kendi çıkarları için yağma savaşlarına onlarca güçleriyle baş vurmalarının sonucunda dün olduğu gibi bugünde aralıksız olarak göç olaylarının sonu gelmiyor.

Emperyalist savaş makinası ezilen halkların-ulusları katliamlardan geçirmek için gerici, karşı-devrimci devletlerle işbirliği halinde haksız savaşları örgütleyiyor. İşgallere başvuruyor. Militarist güçlerini konuşlandırıyor. Halkları birbirine kırdırıyor. İnanç farklılıklarını körükleyerek kör bir boğazlaşmayı dünyanın dört bir yanına yaymak istiyor. Bütün bu saldırı dalgası içerisinde en çok saldırılara maruz kalan, ezilen, sefalet içerisinde yaşamaya zorlanan kadınlar ve çocuklar oluyor. İşte Yugoslavya'da sürmekte

olan savaş bunun tipik bir örneğidir. Bosna-Hersek'te onbinlerce kadın tecavüze uğradı. İki yıldır süren savaşta ölen ikiyüz binin üzerindeki insandan büyük bir bölümünü kadınlar ve çocuklar oluşturuyor. Emperyalist medyalarda her gün evini-yurdunu, eşini, çocuğunu, kardeşini, yakınlarını kaybeden çaresizlik içinde gözyaşı döken kadın görüntüleri yer alıyor. Yine Ruanda'da baş gösteren iç çatışmalarda on günde yüzbinden fazla insan öldürüldü, beşyüzbinden fazla insan da Tanzanya'ya göç etmek zorunda kaldı. Bu göçte de yine kadınlar ve çocuklar savaşın bütün acımasızlığını yaşadılar.

Kamboçya, Afganistan, Azerbeycan vb. ülkelerde yaşanan kitlesel göç olaylarında da kadınlar ve çocuklar bir kez daha korkunç bir insanlık dramı içerisinde yurtlarını terk etmek zorunda kaldılar.

Ülkemizde de bu durum sömürgeci devletlerin barbarca baskıları sonucunda gün geçtikçe daha da ağırlaşmaktadır. Halepçe katliamı sonrası yaşanan göç olayı ve sonrasında Körfez savaşı döneminde yeniden yaşanan iç Kürt göçü yüzbinlerle ifade edilebilecek bir rakama ulaştı. Saddam rejiminin vahşice saldırıları ülkemizin Güney parçasında kadın ve çocuklar başta olmak üzere insanlarımızın kendi ana yurtlarını bir süre içinde olsa terketmek zorunda bıraktı. Sömürgeci devletlerin ittifakı ve ortak onayı ile halkımız kendi öz ülkesinde "mülteci" konumuna düşürüldü. Yine aynı durum İran ve TC sömürgeciliği tarafından uygulanıyor. Kuzey Kürdistan'da bini aşkın köyün boşaltılmış olmasının sonucunda yine en çok ezilen kadınlar olmaktadır. Bir anlamda kirli savaşın faturasının önemli bir bölümünde Kürdistan'da yaşayan kadınlara çıkartılmaktadır. Kürt kadınının TC sömürgeciliğine karşı Serhildan'ın , direnişin ve karşı koyuşun simgesi oluşu TC'nin Kürdistanlı kadına karşı özel olarak kirli savaşınıyoğunlaştırmasının nedeni oluyor.

Kürdistan'da yükselen özgürlük mücadelesi karşısında zorlanan faşist Türk devleti çareyi ülkemizi yakıp yıkmakta, insansızlaştırmada ve sürgün etmede buluyor. Milyonlarca Kürdistan'lı yerini- yurdunu terk etmek zorunda kalmıştır. Türkiye metropollerine göç etmek zorunda bırakılan Kürdistan'lılar en ağır koşullarda yaşamaya zorlanmaktadır. İnsanlarımız yaşanan bu zoraki göçettirmenin sonuçlarını çok ağır bedellerle ödemektedirler. Konut, iş bulamamakta, dahası TC'nin ırkçı-şövenist saldırılarına maruz kalmaktadırlar. Buralarda Kürt kadını aşığılanmakta ve horlanmaktadır. Psikolojik baskı mekanizması buralarda dayaygın olarak sürmektedir.

Yaşadığımız bugünkü koşullarda zoraki göç olayları karşısında ilerici kamuoyunun istenilen düzeyde görevlerini yerine getirdiği iddia edilemez. bu yalnızca ülkemiz özgünlünde yaşanan göç olayları ile sınırlı olmayıp, genel olarak bütün göç olayları karşısında tekrarlanmaktadır. Şüphesiz bunun verdiği kayıplar ağır olmaktadır. Bu eksiklik, mücadeleye zarar vermektedir. Dünya ölçeğinde halkların dayanışmasını zayıflatmakta ve belli bir güvensizliği de beraberinde getirmektedir.

Haksız savaşların ağır yükünü taşımak zorunda bırakılan kadınlar, bu barbarlıktan kurtuluşlarının yolu; devrim ve sosyalizm mücadelesinde kendi gerçek rolleri ile yer almalarından geçer. Bu bilinç geniş kadın yığınlarına kavratıldığı oranda haksız savaşlara ve sonuçlarına karşı başarı kaçınılmaz olacaktır.

* * *

Haberler , Haberler

* 8 Mart 1994 günü dergimiz Dengê Jinên Kürdistan'dan bir grup kadın Almanya'nın Bonn şehrinde Kürdistan'daki katliamları protesto etmek, ülkemizde yıllarca sürdürülen bu topyekün kirli savaşa Alman kamuoyunun dikkatlerini çekmek için bir uyarı gösterisi düzenlediler. Bilindiği gibi 8 Mart 1994 Sendikalar Birliği tarafından "Genel Kadın Grevi " ilan edilmişti. 8 Mart günü aynı zamanda birçok kitle kuruluşları, birçok parti, kadın kuruluşları tarafından Eylem günü ilan edilerek Münster Platz'da çok sayıda Standlar açılmıştı.

Bizler o gün protestonun ve üzüntünün simgesi olan siyahlar içerisinde alandaydık. Açtığımız standı ilgi oldukça büyüktü. 8 Martla ilgili üç dilden çıkardığımız özel sayı ve eylemimizin amacıyla ilgili önceden hazırlayıp çeşitli basın kuruluşlarına gönderdiğimiz basın açıklamamız dağıtıldı ve birçok televizyon ekibi ve yerel radyo ve gazeteden muhabirlerle röportaj yapıldı. Daha sonra saat 12'de bulunduğumuz alana dört bir yandan coşkulu bir şekilde yürüyüş halinde bu iş bırakma eylemine uyan kadınlar geldiler. Bu günün önemiyle ilgili bir çok konuşma yapılırken, bizler de oradaki düzenleme komitesine çıkardığımız basın açıklamasının okuması talebinde bulunduk ve uluslararası bir dayanışma bekledik. Fakat komitede olan bir DGB temsilcisi aralarında tartıştıktan sonra böyle bir şeye izin vermiyeceklerini belirttiler. Biz ise bu durumu protesto ederek, hiç olmasa bu günde böylesi anlamlı bir günde bir kadın dayanışmasını beklediğimizi belirttik. Bu tutumları da gösteriyorki; Kürt halkının en insani haklarının bile yok sayıldığı, bizzat Alman devleti tarafından gönderilen silahlarla bir soykırımla karşı karşıyayken, buradaki sosyal demokratların, sözümona ilericilerin, kendilerini işçi sendikası, işçi temsilcisi olarak lanse edenlerin tavrı duyarsızlıktan başka birşey değildi ve bu duyarsız kalışlarıyla

devletlerinin ırkçı, emperyalist yayılmacı politikalarını da onaylamış oldular.

* 8 Mart Dünya Emekçi kadınlar Gününde Almanya'nın Duisburg şehrinde dergimiz Dengê Jinên Kürdistan dergisi ve oluşumunda dergimiz taraftarlarının da yer aldığı bağımsız Kürt-Alman kadın inisiyatifi bir gece düzenledi. Geceye katılım iki yüzün üzerinde oldu. Bu Kürt-Alman kadın inisiyatifinin yeni kurulmuş olması, gece için alınan salonun çok küçük oluşu ve 8 Mart'ın çeşitli devrimci çevrelerde, demokratik kitle kuruluşların da değişik etkinliklerle kutlanması geceye katılımın düşük olmasına yol açan nedenler arasındaydı.

Gece Ceren-Haydar arkadaşın ezgileriyle başladı. Daha sonra Kürdistanlı kadınların dünü-bugünü-yarını ve Avrupa'daki Kürdistanlı kadınların örgütlenmesiyle ilgili Panel bölümüne geçildi. Panele konuşmacı olarak Hatice Yaşar, Senem Çamlıbel ve Güney Kürdistan'dan gelen 3 kişilik kadın gurubu katıldılar. Güney Kürdistan'lı kadınlar genel olarak oradaki halkın içinde bulunduğu olumsuz koşulları anlatarak dayanışma çağrısında bulundular. Orada bir yaşam mücadelesi verilirken, kadın sorunu bağlamında yeterince çalışmalarda bulunamadıklarını, kadınların değişik birimlerde kendi özgül sorunları çerçevesinde örgütlenmesinin, kadınların sosyal-siyasal yaşamda erkeklerle eşit şekilde yer almaları için yürütülen mücadelede istenilen başarıyı yakalayamadıklarını ifade ettiler.

Senem Çamlıbel kadın örgütlenmelerini daha çok Türkiye ve Kuzey Kürdistan özgülünde genel anlatımlarda bulundu ve Avrupadaki kadın örgütlenmesini sadece Komjin'la sınırlı tutarak Komjin ilgili bilgi verdi.

Hatice Yaşar ise Kürdistan'lı kadının dünü-bugünü ve geleceği noktasında bütünlüklü ve geceye katılan kitle tarafından ilgiyle dinlenen bir konuşma yaptı.

Aşağıda bizimde destekleyiciler olarak imza attığımız ve birçok ilerici grup ve örgütlerin de desteklediği VİYAN'ın çıkardığı bildiriye yayınlıyoruz.

KÜRT HALKI YAŞAMAK İSTİYOR!

“Varolmak, yaşamak demektir! “ Kürt ve Kürdistan gerçeği yok sayılamaz, yok edilemez!

Kürt halkın vardır, fakat resmi devlet ideolojisi Kürt halkının varolma hakkını yok sayıyor. Yerleşim bölgelerini yok ediyor. Gün boyu sürekli Kürt halkının üzerine bombalar yağdırıyor. Hiç bir canlının yaşamasına tahammül edilmiyor. Yerleşim alanları hergün yakılıyor, yıkılıyor. Doğa yok ediliyor.

Kadınlara ve çocuklara karşı eşine ender rastlanan bir vahşet ve terör uygulanıyor. Annelerin gözleri önünde çocukları öldürülüyor. Hamile kadınlar çocuklarının düşürene kadar dövülüyor. Türk ordusunun görevlileri tarafından kadınlar tecavüze uğruyor. Kürdistan köylerinde akıl alamaz bir barbarlık uygulanıyor. Bütün köy halkı zorla evlerinden-yurtlarından sürülüyor. Şu ana kadar 1000'den fazla Kürt köyü boşaltılmış durumdadır. Geriye kalanlar sürekli olarak Türk askerinin insanlık dışı baskılarına uğruyor. Köy halkı evlerinden zorla çıkartılarak günlerce meydanlarda tutuluyor. Kadın ve erkekler birbirlerinin yanında soyunmaya zorlanıyor, aşağılanıyor. Köylülere elektroşok uygulamak için özel olarak askerler yanlarında jeneratörler taşıyor. Ekim alanları aralıksız yakılıyor. Köylülerin zor koşullarda kaldırdıkları ürünlere el konuyor. İnsanlar yiyeceksiz bırakılıyor ve böylece yaşama şansları bir de bu şekilde ortadan kaldırılıyor.

Düşüncenin suç sayıldığı Türkiye'de Kürt Parlamenterleri cezaevine konuyor. Kürt yurtsever basın üzerinde sınırsız bir sindirme hareketi uygulanıyor. Kapatma, toplama, ha pis ve trilyonlara varan para cezaları ile Kürt basını susturulmak isteniyor. Gazeteciler ve gazete bayileri öldürülüyor. Bugüne kadar yüzlerce insan “faili meçhul” cinayetlere kurban gitti. Bu cinayetlerin sayısı her geçen gün artarak sürüyor.

Halkımız soykırım tehdidi altında.

TC'nin Genelkurmay başkanı Doğan Güreş; “Bu canavarların hepsini yok edin! Orada taş üstünde taş bırakmayın! Hepsini ve herşeyi yok edin! İhtiyacınız halinde yeni silahlar da verilecek!..” Bu sözleri ile ulusumuzun soykırımını hızla gerçekleştirmek istiyor. Kürdistan'da her erkek, kadın, çocuk ve yaşlı... kısaca her Kürt insanı yaş ve cins farkı olmaksızın TC'nin gözünde “terörist” olarak görülüyor. TC'nin Güney Kürdistan'a yaptığı “sınır ötesi” hareketler sonucunda yaralanan çocukları hastaneye kaldıran Alman Yeşiller Parlamenterleri Siegfried Martsch, yaralı çocuklarla ilgili olarak bir Türk subayına; “Eğer bombalamalar 'terörist'lere yönelik ise, bu çocuk nasıl yaralanmış? sorusuna Türk subayı“ Ama bu yaş sorunu değil! Her Kürt bir 'terörist'tir “yanıtını vererek TC'nin gerçek terörist yüzünü bir kez daha ortaya koymuştur.

Bu uygulamaların sonu olarak, TC'nin sömürgeci-terörist politika ve barbarlığına karşı; direnişten, silahlı mücadeleden başka alternatifi kalmayan Kürt ulusunun yürütmüş olduğu bu varolam savaşı tamamen meşrudur ve “terörist”likle suçlanamaz. TC'nin sürdürdüğü terörist faaliyetinde kullandığı silahların azımsanmayacak bir kısmı da Almanya tarafından gönderiliyor. Bunu bizzat Alman devleti de kabul ediyor. Şu an kısmen silah akışını durdurmasına rağmen, bugüne kadar göndermiş olduğu silahların Kürt halkına karşı kullanılmaya devam edildiği ise apacık bilini-

Değerli Okuyucularımız,

Bugün var olan tüm toplumsal örgütlenme biçimleri, öncelikle de devlet -onun kurumları olarak ya-salar ve tüm baskı araçları- erkek egemen sisteminin ürünü olarak tüm kadınları ezmektedir. Bu du-rum Kürt kadınlarında daha vahim hale gelmiştir.

Ancak bugün ülkemizde gelişen ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesinde, biz toplumun yarısını teşkil eden Kürt kadınları Kürdistan özgülünde kadınların kendileri ve hemcinsleri adına aktif poli-tika yapması, kendi özgül sorunlarından yola çıkarak kendine has özgün değerlerinden vazgeçme-den, aksine onları ön plana çıkartarak politika yapmayı dergimiz Dengê Jinên Kurdistan'da somutaştırmak ve örgütlemek istiyor. Bu doğrultudaki çalışmalarımızı henüz atılmış bir ilk adım olarak algılıyoruz.

Dahası, kadın kitlelerinin gerçeğini yansıtmayan, onların yüzyıllardır içine hapsedildikleri baskı zincirlerini temelden parçalamayan, toplumun en küçük birimi olarak Aile'den başlamak üzere tüm alanlarda ikinci planda kalmalarını temel yönelim olarak ele alıp bağımsız politika ve örgütlenme anlayışı geliştirmeyen, dışardan dayatılmış sözde "kurtuluş" reçetelerini red ediyoruz. Söz, karar ve yetkinin kadınlara ait olması gerektiğini savunuyoruz. Bu gerçeği göz önüne alarak başta kadın arkadaşlar olmak üzere, baskı ve sömürüye karşı, özgürlük ve eşitlik için mücadele eden erkek arkadaşları da bizi desteklemeye, güç vermeye çağırıyoruz.

Dergimiz Dengê Jinên Kurdistan'ın (DJK) ikinci sayısını geçtiğimiz yılın Aralık ayında sizlere ulaştırdık. Sınırlı imkân ve insanlarla başta Almanya olmak üzere, Avrupa'nın bir çok ülkesine Der-gimizi ulaştırdık. İstisna bazı bölgeler hariç, satış sonrası elde edilen gelir hiç bir bölgeden Dergimi-ze aktarılmamıştır. Bu durum olur olmaz 2. sayımızın çıkmasında ekonomik olarak bir dizi zorluğu da beraberinde getirdi. Dergimizin düzenli olarak çıkması ve kendisini idame etmesi açısından, 1. ve 2. derginin gelirinin ve bundan sonra çıkacak olan dergilerin gelirini aşağıda verilen Konto'ya aktarılmasını istiyoruz. Dostluk ve sevgiyle....

Yazışma Adresi:

Postfach 100 235

4600 Dortmund/ Deutschland

Konto Numarası: 2080067

BLZ: 44040037

G. Atcı

Commerzbank /Dortmund

Deutschland

